

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Artil de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napotază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminecă

Nr. 30

Noul rege al Italiei.

Pe când vor săparé aceste ri-
duri, noul rege al Italiei va fi jurat
deja pe constituție și dela un capăt
la altul al frumoasei țări, cetățenii
indurerăți vor striga: „Regele e mort,
trăiască noul rege!”

Rar un rege va fi urcat tronul
cu mai multă durere. Se întoarce din-
tr-o călătorie pe mare, călătorie de
plăcere, pe care era să o facă în Re-
șaritul cel plin de basme și flori, în-
soțit de tinera și încântătoare sa
nevastă. Se întoarce chemat la în-
mormântarea tatălui său, as-sinat de
anarchistul Bressi.

Tatăl său, cel mai bun rege în
Europa, ucis de un sâlbatic criminal...
S-a repetat tragedia întâmplată cu
Impărăteasa Regina Elisabeta... Pare
că domitoriul cel mai bun, trebuie să
peară de moartea cea mai înfloritoare.
S-a ne aducem aminte și de Sadi Carnot,
presidentul Republicii franceze, omor-
rit, tot de un anarchist, înainte cu șese
ani.

Dela moartea lui Henrich IV al
Franciei, străpuns în inimă de Ravail-
lac, rege mai nobil n'a fost ucis în
chip mai mizerabil.

Mai era de înțeles asasinarea Ta-
rului Alexandru. În sfârșit, nihilistii
luptă și se jertesc pentru o idee mare:
libertatea! Bressi a ucis însă, întocmai
ca Lucheni ori Caserio, mânat de un
fanatism smintit... Să ucizi însă pe un
rege, fiu al celui mai mare rege al
șării tale, rege, care la vârsta de 15
ani lupta deja cu arma în mână pen-
tru neaterănarea patriei și toată tine-
rețea și-a petrecut-o pe câmpul de
luptă, ear' ca bărbat întreaga sa ființă
binelui poporului său și-a jertfit-o, —
astă ce lumea întreagă va blestema...

În astfel de împrejurări ajunge
rege Victor Emanuel, singurul fiu al
nefericitului Umberto. E bărbat în
vârsta de 31 ani. Mic de statură și
slăbuț. Deși înșurat încă din anul 1896
cu principesa Elena de Muntenegru, o
frumuseță de femeie, copil n'are, ear'
verul său, principele de Abruzzo e
plecat mai bine d'un an la polul Nord,
de unde nu mai e nici o știre despre
el. E d'o fire închisă, cum zice Ro-
mânul, posac, scurt la vorbă, și până
acum fusese general comandant al
corpului X de armată, locuind în Nea-
pole. Se asigură însă, că e bărbat în-
țelept, a învățat carte multă și se
pricepe îndeosebi la afaceri militare.

Pe Români îi iubește mult și mai
acum câțiva ani a petrecut zile de-a
rândul în București, unde a legat
strînsă prietenie cu Ferdinand, prin-
cipele de coroană al României.

Dacă am avut nenorocul să nu-
merăm în gîntea latină pe cel mai
frosșit asasin de capete încoronate,
toate neamurile latine, ele în primul
rînd, și cu ele și noi Români, doresc
noului rege al Italiei domnie fericită,
să se mîngăie de durerea ce trebuie
să supoarte și să stîrpească din sinul
celei mai nobile națiuni ticăloșia cea
mai mare a veacului: anarchismul!

Ministrul de comerț Hegedüs a
dat în privința chestiei „Ofen Pest” urmă-
toarea rezoluție:

Deși eu însumi văd — răspunde mi-
nistrul la cererea primăriei capitalei — că e
vorba de ceva tendențios, nu pot să creez un
precedent, care nu corespunde uniunei telegra-
fico-postale austro ungare, încheiate la 30 Iunie
1888, și angajamentelor luate la încheierea
uniunei postale universale din 15 Iunie 1897
la Washington... În aceste împrejurări
posta ungară nu este îndreptățită de a re-
fusa înmanuarea la destinatar a pachetelor
și scrii orilor adresate Ofen Pest. Adresatu-
lul interesat îi stă în libera voință să pri-
mească, sau să refuze primirea lucrului cu ad-
resa numită...

Comentând această rezoluție ziarul
lui Bánffy varsă foc asupra guvernului, și
în special asupra prim-ministrului Széll, care
ar fi protejind interesele clericalilor în loc
de a favorisa interese maghiare.

La congresul internațional de
istorie, care se ține la Paris, s'a ri-
dicat o discuție între reprezentanții
științei maghiare și între dl Xenopol,
profesorul dela universitatea din Iași,
asupra chestiei românești. Ziarele ma-
ghiare jubilează asupra „biruinței”
savantilor sei cam puțin cunoscuți și
și mai puțin apreciați în lumea știin-
țifică extra-maghiară. Deși un raport
dela acel congres ne lipsește, promi-
tem a ne ocupa și noi de chestia ce
s'a desbătut, după datele ce le vom
găsi chiar în presa maghiară.

„Agence de la paix”. Congresul de
pace interparlamentar a hotărît instituirea
unei agenții a păcii, la Paris, care să se
pună în legătură cu instituția similară din
Bernă. Această agenție va publica un bu-
letin zilnic, pe care îl va trimite la ziarele
mari din lume. Pentru a pute preîntîmpina
cheltuielile necesare, se va face apel la a-
micit păcii. Dacă sumele ce se vor aduna
nu vor fi suficiente pentru fondarea și sus-
ținerea „agenției păcii”, se va face apel la
agențiile de presă, pentru a se publica ar-
ticolele favorabile păcii.

Apponyi contra parlamentarism- ului modern.

În discursul său rostit la con-
gresul interparlamentar al păcii, șeful
grupului parlamentar din Ungaria,
spune despre parlamentarism urmă-
toarele:

Orî-cât de diferite ar fi în diferitele
țări fenomenele de boală ale parlamen-
tarismului modern, ele au o caracte-
ristică comună: indiferențismul cercurilor
largi ale poporului față cu parlamentul.
Acest fenomen general poate fi redus
pretutindenea la cause generale, cari
provin sau din defectuositatea insti-
tuțiilor, sau din cauza relei aplicări

a aceloră, încât parlamentele re-
presentă într'un mod foarte in-
complet adevăratele sentimente
și adevărata voință a poporului.

Teoria contelui Apponyi e justă,
dar' nu se prea potrivește cu practica
politice sale de acasă ceea-ce spune
d-sa la Paris.

Volnicii de-ale stăpînirii.

Pe zi ce trece tot mai mult ține
dl Coloman Széll să ne întărească în
credința noastră, că nici o deosebire
nu este între politica sa de naționa-
litate și între aceea a antecesorului
său Bánffy. Si aceasta îndeosebi față
de noi, Români.

Eri, înainte de amezai, am pri-
mit dela Sanislău (în Sătmar) urmă-
toarea telegramă:

Adunarea generală a despărțemên-
tului Sătmarian al „Asociațiunii” a
fost oprită de autoritățile politice.
Cu putere armată au venit să amenințe,
să terorizeze și să împrăstie mulțimea paci-
nică și înapunătoare a Românilor adunați.
Chiar și concertul, îmbinat cu sêrbările
adunării, a fost împiedecat de oamenii
volnici ai stăpînirii.

Asta e știrea. Am pute-o lăsa
fără nici un comentariu, căci ea pre-
sintă în destulă lumină făcătura și vol-
nicia urgisită a slujbașilor lui Széll
pe de-o parte, și duplicitatea odioasă
a primului-ministru de alta parte,
care din înălțimea fotoliului său a
spus-o de mai mute-ori în Dieta țării,
că: după „lege, drept și dreptate” are
să cârmuiască țeara aceasta!

Vorbe goale. Doar prin fapte vê-
dite d-sa necurmat se desminte și-și
nesocotește acest singur punct mare
din programul politice sale

Ce motive au putut să determine
pe autoritățile sub-alterne ale ministru-
lui-president Széll, ca să împiedice și
să împrăstie o întrunire românească
de caracter curat social și cultural?!

Răspuns scurt. D-sa staruie să
ne întărească neîndoios și în adeveri-
tatea enunțatiunei politicianului fran-
cez:

„Nu este volnicie mai mare, decât
cea exercitată la umbra legii și sub scu-
tul justitiei”, — principiu adoptat de
guvernele „constituționale” ungurești
în guvernarea țării.

Înferăm indignați această mai
nouă volnicie a șovinistilor, și la bâr-
bătească energie îndemnăm și pe mai
departe pe cei jigniți în drepurile și
în sentimentele lor.

Revista săptămânei.

Un lucru îngrozitor s'a întâmplat
în zilele trecute, lucru, de care lumea
întreagă a fost cutremurată și scâr-
bită: Regele Umberto, bunul rege al
poporului nostru frate, al Italianilor,
a fost omorît de un anarchist.

Nu este acum întâiași-dată, când
vedem sfîrșindu-se zilele unui cap
incoronat de mîna unui nemernic
ucigaș; în lumea mare, în țările din
apusul Europei, de un cărd de ani
încoace vedem repetându-se această
mișelie de o seamă de oameni răi și
fără căpetaiu, pentru cari nu este
nimic sfânt pe lumea aceasta, și cari
pângăresc cu sânge de oameni nevi-
novați drumul vieții lor.

Capetele înflorite de nebu-
nie, ale acestor oameni, numiți anar-
chiști, și inimile lor pustii de credință,
nu vreau să recunoască nici legi
dumnezești, nici legi întocmite de
oameni, și ori-ce întocmire, ce există
în lume, ei umblă să repună, prin
cuțit, glonț, bombe și dinamită.

O lume întreagă e cuprinsă de
groază în fața omorului sêvrșit de
un descreerat; un neam întreg de
oameni, o țară întreagă, Italia, țara
străbunilor nostri, jălește pe stăpâ-
nul și părintele său, care înainte de
a fi chemat de Dumnezeu la sine
dintre cei vii, împins a fost în gura
morții de mîna spurcată a unui ne-
bun ucigaș.

Rele semne ale vremii sunt a-
cestea; sunt semne de ale întoarcerii
la vremile păgâne; ele ne arată unde
duce lepădarea omului de Dumnezeu
și de credință, ele duc la pierzare.

În locul Regelui încetat din viață
în arătatul chip, pe tronul Italiei s'a
urcat fiul său, Victor Emanuel al
3-lea.

Pe când într'o parte e bocet și
jale, în altă parte e petrecere și ve-
selie.

Așa e aceasta în lume, căci mare
e lumea, și întâmplări multe și felu-
rite sunt deodată.

Tinêrul rege al Serbiei Alexandru
și-a împlinit dorul său mare, luând de
soție pe aleasa inimei sale, pe Draga
Mașin.

Tatăl său, Milan, care era pro-
tivnic acestei însoțiri, cu tot necazul
ce-l are, nu mai are îndrăsneala să
meargă la Belgrad, la fiul său, căci
s'a văzut, că nu mai are nici o tre-
cere; și așa, se ține numai de a face
încurcături și intrigi contra fiului său,
contra regelui Alexandru, din afară
de țara lui.

Un lucru bun și vrednic de laudă
a sêvrșit tinêrul rege cu prilegiul
nunții sale, și anume, a grațiat pe
toți bărbații politici, cari erau în în-
chisoare cu grea pedeapsă, i-a pus
în libertate. Amintim aci, că Milan
pusese la cale procesele, pe urma
cărora oamenii de seamă, foști mini-
stri în Serbia au fost înfundați în

temniță, pentru că au luptat să zădărnicească amestecul lui Milan în treburile țării, după ce singur, de bunăvoie se retrăsese din domnie, și la urmă earăși s'a întors, ca să se facă un fel de epitrop al fiului său.

România și țeara noastră în septemăna aceasta au avut de furcă cu jidanii cari porniseră din regatul liber al Românilor, ca să-și caute altă țeară pentru a o jefui, la Canada în America. După ce au plecat dintre ei cete mari și România i-a dus până la graniță, cu drumul de fer, fără plată, au făcut ei drumul până la Viena. Dar' la Viena cei mai mulți nu mai aveau cu ce să meargă mai departe. Primăria din Viena i-a trimis înapoi la Budapesta, căci de loc nu convenia capitalei împărăției ca leprele să se lipească acolo. La rândul lor și maghiarii s'au speriat de așa potop de pierde-vară și — după ce la venire i-au cinstit și i-au slăvit prin gazetele lor, la întoarcere s'au grăbit să-și trimită înapoi în România, de unde plecaseră.

Alianța israelită, societatea aceea care e făcută de jidanii pentru a ajuta pe toți jidanii din lume și care a și hărțuit pe jidanii din România, îndemnându-i să plece din sârăcia care dedese peste țeară, s'a lepădat până și ea de acesti prăpădiți.

Și cu toate acestea tot mai sunt ziare maghiare, sau mai la drept vorbind jidovești scrise pe limba ungurească, care tot injură Țeara-Românească, pentru că au luat-o la picior de acolo oamenii cari nu sunt buni de nimic și cari n'au dragoste de țeară, de nimic pe lumea aceasta de cât — de Talmudul-ovreiesc.

Dacă ne întorcem acuma privirile către îndepărtatul răsărit, către China, unde curge războiul, trebuie să spunem că ceva cu totul hotărât nu putem ști asupra lucrurilor ce se petrece acolo. Știri de a căror adevăr să nu ne putem îndoi cam greu ne vin, căci e mare depărtare, și sunt fupte p'acolo telegrafele și drumurile.

După cât se vestește însă, totuși pare-că s'au mai potolit lucrurile, și Chinezii vreau să se impace cu marile puteri din Europa, cari la rândul lor au spus-o că nu vreau să iee nici o bucată de pământ din țara „pieilor galbene“, ci vreau numai să li-se dea garanție, că nu se vor mai face omoruri de creștinii în depărtata împărăție, și să despăgubească pe creștinii de perderile ce au suferit.

Din România.

Noul guvern și ovreii.

Cetim în ziarul „Apărarea Națională“ sosită astăzi:

Știrea primită de noi și confirmată și de „Epoca“ de azi dimineață, că guvernul a permis stabilirea ovreilor la sate, a produs o vie indignare în toate cercurile românești din Capitală. Din țeară ne-au venit foarte numeroase scrisori de protestare contra acestei măsurii antiromânești.

Vine știrea că în Moldova domnește o vie agitație. Primarii mai multor comuni ar fi refuzând să se supună ordinului primit de la minister.

Ovreii se vor aduna în sinagogi în toată țeara să adreseze mulțumiri guvernului pentru măsurile luate în favoarea lor.

Întoarcerea emigranților.

Emigranții se întorc. La Predeal se află 650 de ovrei întorși din excursia pe care au numit-o emigrare, la Verciorova 700. —

Emigranții acestia cari au plecat cu atâta sunet de surle și de tobe, cari s'au plâns străinătății de persecuțiile pe cari le-au îndurat în țeara românească vin acum ear' să sugă la sinul deja istovit al aceluia țării.

S'au plâns că nicăieri nu sunt mai rău tratați ca în România și acum se reîntorc în România.

S'au boci că vieța e imposibilă, că nu sunt lăsați să trăiască și acum, gonit de pretutindeni, alungați din Germania, ca și din Austria și din Ungaria, neprimiți în Canada, vin ear' să trăiască în cea „țeară barbară“.

Faptul acesta înseamnă cea mai convingătoare desmintire dată tuturor acelor calomni pe cari presa străină le-a debitat pe socoteala țării românești, este reabilitarea prin ovrei a prestigiului țării, repararea onoarei ei făcută chiar de acei cari au insultat-o.

Pentru ovrei este o mare și sdravănă lecție. Li-s'a arătat că Alianța-Israelită și-a bătut joc de ei întrebându-i că unele împotriva unei țări careia nu puteau să-și fie de cât recunoscători. Marii bancheri și-au făcut treburile cu ei și apoi le-au dat cu piciorul.

Revista externă.

Guvernul englez contra ovreilor din România.

Ovreii n'au crățat nici un mijloc de a determina în lumea întreagă un curent favorabil lor și a determina pe marile puteri să intervină pentru acordarea de drepturi politice ovreilor din România.

Pentru a exercita presiuni asupra Germaniei, au organizat farsa emigrării în masă, cu scop de a înduioșa Europa. Presa străină a fost cumpărată de finața ovreiască și aruncată cu turbare asupra statului român. Au intervenit și pe lângă guvernele străine, mai cu seamă pe lângă cel englez.

Secretarul de stat răspunzând unei interpelări ce i-s'a adresat în această privință în Camera comunelor, a declarat, că emigrarea ovreilor din România, careia jurnalele îi atribuiau ca pricină persecuțiile ce suferiau Ovrei din partea autorităților române, nu provine din cauza aceasta. Guvernul englez s'a convins, după informațiile ce a căpătat, că aserțiunea aceasta nu este întemeiată. Ovrei din România nu capătă, ce e drept, naturalizațiunea, dar' n'a parvenit în această privință nici o plângere la guvernul englez, care n'a avut nici o reclamațiune de transmis guvernului român.

Autorizații în avânt!

— Două articole de sensație. —

Cel cu musca pe căciulă.

În numărul dela 31 Iulie n. al ziarului nostru am scris un articol, în care între altele, ziceam:

„Fapt e apoi, că în sinul societății românești, chestiile personale sunt cari au înverzunit spiritele. Era fatal să ajungem însă aici, când s'au tolerat fapte, pentru cari la o nație cu morală sănătoasă cet' p'cedoș ar fi trebuit să dispară de pe teren, ear' nu să se cocoteze cu sila la conducere.

„Singurul mijloc de-a face să dispară dec' din presa română personalitățile, este, ca publicul el însuși să se controleze mai bine, să se uite în jur, cut' dă încred' rea și stima sa, și să fie mai puțin tolerant față de păcate ce se restrâng nu numai asupra persoanelor cari le comit, ci și asupra întregii societăți.

Ei bine, abia au apucat să citească aceste paginii, și scribi dela „Tribuna“ au și strigat:

„Nu despre noi poate fi vorba, ci despre voi... Nu Rațiu, Coroianu și Tilea s'au cocotat la conducere și s'au proclamat șefi ci... Russu Șirianu!“

Procedura aceasta este a celor ce se simt cu musca pe căciulă!... În articolul nostru, fără să numim persoane, era adică vorba de proști, cari vor să îndrepteze nația; de ștreberii, cari se pretind bărbații politici, și de imorali, cari se socot aleși... Ear' organul, la care colaborează Lazar cel cu pricina, a făcut ca gușata din poveste: a strigat, a numit persoane, doar' va găsi oameni, cari citind șirele de mai sus, să nu se gândească îndată la patronii sei... Ba nu zău: nu cumva se găsește în redacția „autorizatei“, afară de Andreiu Baltes, un singur colaborator, fie secundar,

fie mai de frunte, care să mai ia în serios „presidenția“ dlui Rațiu și care să susțină, că șefii politici și conducători ai vieții noastre publice mai pot să fie cei-ce au dat de mal partidul național?

Ear' dacă nu cred ei, cum o să creadă publicul, căru' de ani de zile, „autorizata“ numai gogoșe îi servește?...

Să înțeleagă odată amabili nostri contrați, că „Rückwertconcentrirung“ nu între amicitia ziarului nostru are să se opereze, ci nația are să se scuture de pensioniștii politici neputincioși și de conducătorii, a căror vieță publică e o serie de expediente rușinoase... Ear' indivizii de soiul acesta nu între noi sunt!

Anarhiștii la Sibiu.

„Autorizații“ după-ce au pus la resonanță mai acum e anul pe Țarul Rusiei, nu crăță nici pe împăratul Wilhelm al Germaniei.

Eată ce citim în „Tribuna“ de Joi, pagina 1, coloana 3 și 4:

„Gazetele străine aduc textul autentic, neîndreptat, din vorbirea împăratului Wilhelm, în care a dat instrucțiuni soldaților săi, cum au să se poarte față de cei din China. Împăratul se zice că ar fi vorbit astfel:

„Dacă veți afla în fața inamicului, aveți să-l bateți. Pardon nu este pentru nimeni. Prisonieri să nu faceți. Cel-ce veți cade în mână isprăviți cu el. Precum și au făcut Hunii un nume înainte cu o mie de ani, așa să rămână și numele Germanilor plantat în China, pe o mie de ani, ca nici odată să nu mai cuteze nici un Chinez să se uite măcar rău la un German“.

Dacă domnitorii vorbesc astfel, să nu se mire că anarhiștii tot așa croiesc sentențe asupra capului lor, zicând:

„Pardon nu este pentru nimeni“.

Citind „Tribuna“, împăratul Germaniei, se zice că ar fi zis: „Mea culpa“! Și a hotărât îndată să trimită un om cu misiune specială la dl Tilea, ca să-i cerșească bunele grații, deoarece-ce valorosul organ sbian, prin atitudinea sa, în „era nouă“, a devenit un factor hotărâtor în politica universală.

Auzind de pățania împăratului Wilhelm, se zice că, Sașii s'au spăimântat așa de tare, încât nu mai îndrăznesc să treacă pe strada Poplăcii.

Te put cu dinamitarzii!

Războiul din China.

Eroul septemăniței acesteia în războiul Europei cu China a fost Rusia, căci aproape numai trupele ei au luptat în acest timp împotriva Chinezilor. Acum însă, după știrile mai nouă, Anglia vrea să pornească acolo o nouă acțiune, nu războinică, ci chiar împăciuitoare. Din toată discuția, ce camera comunelor engleză a avut zilele din urmă, reese, că Eng' lera vrea pace în China, dar' voința aceasta să-i fie remunerată cu mari sume de bani. Ce nu face, îndeosebi Englitera — pentru bani! Acum, pentru o despăgubire grasă, pismătăreață cum e și fricoasă, că din toată expediția și operațiunea Europeanilor în China ei sau nimic, sau foarte puțin i-s'ar veni, — Anglia este gata să mijlocească pace și să conserve neatinsă întregitatea teritorială a Chinei.

Înregistrăm următoarele știri mai nouă: Bruzella, 3 August. Știrile din China sunt azi mai liniștitoare, întru cât reprezentanții diplomației ai puterilor s'ar găsi încă în viață. Din Shanghai se telegrafează, că curtea împărătească din Peking, aflând despre înaintarea trupelor aliate spre capitala chineză, — își caută scăpare în lăuntrul țării.

Londra, 3 August. „Times“ are raport cu data de ieri din Shanghai: Ca al doilea comandant al trupelor chineze Junglu e numit Li-Ping-Heng, care a și sosit la Peking. Noul comandant este un hotărât dușman al străinilor. — În același timp prietenul stră-

inilor, Li-Hung-Ciang, cu data 31 Iulie a primit un nou ordin împărătesc în care din nou e provocat, ca să plece spre nordul imperiului, și să pornească atacul în contra străinilor. Situația lui pe zi ce trece e mai nevoioasă. „Daily Express“ are știrea din Shanghai, că trupele franceze au ocupat orașul Mongce din provincia Jiinn.

Paris, 3 August. Amiralul Courtes a comunicat ministrului francez al marinei scrisoare de-a ambasadorului englez cu data 21 Iulie, în care se descriu repetițiile atacurilor în contra reprezentanților diplomației străine despre armistițiul de mai târziu și despre împresurarea ambasadelor engleze, franceze, germane, engleză și ruse sunt pline cu Europeni. Până la cum s'ada engleză pe de-o parte și până la cea americană de altă parte — totul e o mare Femeile și copiii Europeanilor se găsesc sub scutul ambasadelor engleze, care contra — spune scrisoarea — abia mai avem pe 15 zile. Numărul morților noștri e 42 și grijea medicilor avem 128 de răniți. Știri trupele europene se așteaptă de urgență dacă e să se zădărnicească atacurile mai mult ale Chinezilor.

Londra, 3 August. Din oficiu afacerilor străine al Chinei s'a raportat cu data 31 Iulie, că, afară de Germaniei, — toți reprezentanții puterilor străine se găsesc în viață. Dujmanirea între Chinezii și Europeni a încetat și în timpul cel mai apropiat ambasadorii sub pază sigură vor fi trimiși la Tiencin.

Londra, 3 August. Ziarul „Times“ i-se raportează, că actualul conducător provisor al ambasadelor austro-ungare la Peking, Rosthorn și soția sa, din personalul vasului „Zenon“, însă au căzut morți 4 inși, între care și comandantul vasului, căpitanul Toman. Ceilalți ambasadori împreună cu soțiile lor — după știrile chineze — la adpost sigur.

ULTIME ȘTIRI.

Jalea Italiei.

Monza, 3 August. Noul rege Victor Emanuel, sosit încă Mercuri seara împreună cu soția sa din călătoria din Orient, află aici la catafalcul nefericitului său rege Umberto. Întâlnirea tinerei părci regale regina văduvă a fost o scenă jahnă de descrie. Poporul în toată țeara împreună familia regală deplânge cu amar sfârșitul regiei.

Cadavrul este așezat în sicriu de cuprins în plumb și cu acoperiș de sticlă. Festivitățile funebrele s'au început după următorul program:

În 6 August întrunirea parlamentului. În 7 August noul rege Victor Emanuel sosește la Roma și în aceeași seara și cadavrul regelui decedat. În 8 August regele Victor Emanuel pune jurământul pe constituție înaintea parlamentului. În 11 August va începe mormântarea regelui Umberto, la care vor fi reprezentați toți domnitorii europeni.

Roma, 3 August. Făcându-se puțin de arestări în toate părțile țării s'a constatat, că ucigașul Bresci a avut mulți tovarși și că crima înfricoșată este rezultatul unor formale conjurațiuni anarhiste, care fusese plănuită și în contra Reginei Margareta, care s'angajase s'o ucidă anarhiștul Costantella, arestat deja și el.

Desbaterea procesului criminal al asasinului Bresci o va săvârși șeful, ca tribunal de stat, în luna septembrie.

Proclamația noului rege.

Roma, 3 August. Măne apare proclamația lui Victor Emanuel III. Noul Rege clar, că va merge pe urmele moșului său cari și tatăl său totdeauna le-a avut în ochilor.

REFLEXIUNI

asupra adunării generale a învățătorilor gr.-or. rom. din provincia aradană.

II.

În rindul trecut, în fuga condeiului s'au arătat păcatele unora dintre funcționarii reuniunii și a câtorva dintre membrii ei, în cât a privit decursul alegerii; acum voim să vorbim, — de morala întemplerii.

Morala, această vorbă de multe ori ne vine pe buze, fără să ne dăm seamă, că o putem și avem drept a o exprima ori nu. A vorbi despre ea înseamnă, că trebuie să o și cunoaștem, ori chiar să o dovedim. Ceea-ce la mulți foarte rar se întempleră, din nepricepere ori din rea voință.

Mai bine s'a dovedit faptul cu ocaziunea restaurării reuniunii din acest an, când unii indivizi și-au pogorât moralitatea sub zero. Căci ce însemnează faptul: când oamenii crescuiți se demit la lucruri copilărești; când indivizi cari au menirea de-a croi societății o cale onorabilă se demit la fapte necinstite; când indivizi, cari au menirea de-a cultiva pe membrii societății, făcându-le cunoscut: ce este dragostea deaproapelui, cuviința și ordinea, provoacă în public scandal de felul ce s'a petrecut la 13 Iulie n. în Arad?

Ori, poate, acestea nu împoartă pe cei vinovați? Ori doară, după concepțiunea lor, ceea-ce au făcut e lucru de bună treabă sau chiar moral?

Dacă astfel își închipue unii oameni moralitatea, apoi stăm de tot rău. Moralitatea trebuie să se observe în toate, cu deosebire la învățători, și în special la cei confesionali, — asupra cărora sunt ațintii ochii tuturor și cari voim, ca prin trudă și activitate rodnică, să se ridice la locul ce li-se cuvine în societate; să-și îmbunătățească soarta — de multe ori de plâns, înaintea lumii și cu atât mai virtuos — cu cât suntem în fața străinilor, cărora trebuie să le însuflăm respect, ear' nu să le dăm privilegiu să ne disprețuească.

Om tinăr și neespert, învățător eu însu-mi, cugetam că suntem o corporațiune, care putem pune

în respect pe alții; înțeleg prin conduita noastră corectă și prin activitatea și capacitatea multora dintre noi. Ear' aceasta mă făcea să țin morțiș la semenii mei și să-și privesc cu drag, fără excepție. Dar' trista experiență dela restaurarea trecută m'a trezit, mi-a deschis ochii să ved, că suntem departe de ceea-ce presupunem și, că mult timp va trece, până când toți vom fi asemenea, căci bine să ne dăm seamă: avem între noi indivizi, cari departe sunt de a fi oameni la locul lor. Ar fi timpul ca, dacă întru adevăr voim să fim ceva, trebuie noi singuri să ne judecăm poziția și apoi, să ne curățim.

Pe cei certărești și leneși să-și punem la o parte, ear' aceasta cu atât mai virtuos să se întempleră cu cei petați în caracter și nemorali — (căci vedem că avem și de aceștia).

E de trebuință, ca toate faptele noastre să dovădească moralitate, din tot pașul nostru să se observe buna-cuviință și conduita corectă, atât în vieața școlară, cât și socială.

Unii — încă înainte cu săptămânii de zile — declarau, că de nu va merge alegerea pe placul lor, apoi vor trece la reuniuni străine.

Auzi vorbe! — Și să zici, că nu-s oamenii petrunși de iubirea de... neam și de școală!

Pentru o presumpțivă neisbândă să amenințe cu dismembrare! Ei nu știu, că și de se vor duce, nu va plânge nimeni după ei. Pe aci li-e drumul! Dar' cine e om la locul său, nu amenință cu astfel de răsunări, ci stă la locul său, fie bine, fie rău. — Cei nepetrunși de simțuri nobile vor face-o, și bine ar și fi, ca odată să se curățe holda românească de atâtea mărăcini veninoase. Se știe însă una: mărăcinile tot mărăcini rămân, ori în ce loc ar fi, ear' capetul lor este: tăierea și arderea. Tot așa și dascălul rău și nemulțumit, să treacă la ori ce școală va trece, fie de stat, fie comună, va rămâne tot dascăl rău și cu frunza în buze...

M'ați înțeles domnilor! Tot dascăli veți fi și acolo. Nimenea nu vă va pune în fereastră — spre model. Astempérați-vă și fiți oameni de cinste. Iubiți-vă școala și neamul vostru, așa serac cum este. Ear' păcatele personale desbrăcați-le și

vă predomniți, căci numai astfel veți ajunge, ca să satisfaceți din destul datorinței care vi-ați impus; numai așa veți ajunge ca să vă puteți numi adevărați membri ai corporațiunii ce formați și a societății în care trăiți.

X.

Pocăiții.

Nu avem nume potrivit, ca să le dăm sectanților acestora. Să le zicem pocăiți, ori rătăciți? Să-i numim creștini, ori păgâni?

Nici una, nici alta nu le putem zice, pentru-că cred și mărturisesc și ei scripturile, dar tot în acea vreme le tăgăduesc, le neagă. — Cum dar au ajuns să-și însușească această numire atât de smerită? Ei singuri? Inca, nu știu, dar se țin morțiș de ea.

Această sectă, sau „faiță“ de oameni, cum ar zice podgoreni — își are și ea mersul său. Aci gândești că se lățește de tot tare, aci par' că dispăre vâzând cu ochii; se pare că e așa, după-cum e și sufletul celor ce o compun.

Cineva fi avut de lucru cu acești sectari, va fi observat la ei o stare sufletească deosebită de a altor oameni, și tot atunci va fi putut observa: căci, câte-odată, se rețin de la ori-și-ce fapte, ca niște „anahoreți“, ear de altă-dată — dar pe ascuns — se dau la fapte, ca și când ar fi niște „bonvivanți“.

Oamenii din felul lor sunt adunați din gunoiul societății. Cei-ce au fost între oameni mai răi, aceia s'au legat să fie „pocăiți“. Ei, cari au fost dușmaniți de moarte cu legile și așezămintele societății, acum se arată de cei mai blânzi. Bine ar fi să fie, dacă ar fi așa, dar de multe ori e altcum. Proverbul: „Lupul își schimbă perul, nu însă și năravul“, li-se poate aplica. Ei rămân tot cei vechi. — Nu zic, că nu vor fi întră ei și oameni de omenie, cari, după multe ademeniri, s'au lăsat prinși în rindul „pocăiților“, dar cei mai mulți — până ce vor trăi — năravul vechiu nu-l vor lăsa și, nu mai de față să arată smeriți, ear de dos, să te păzească Dumnezeu de așa pocăință.

Mulți se întreabă, că ce e pricina de se lătesc și cu deosebire între sătenii noștri români? Unii arunca vină pe preoți — că nu predică, alții pe învățători, că nu cresc tinerimea în duch bisericesc. Poate să aiba și unii și alții în câtva dreptate, dar curatul adevăr este: pe lângă principiul de a distruge creștinismul, care fapt se vede cât de colo, mai este de adăugat morbul vremii, în care trăim. Fiecare ar dori să înceapă sau să arate un lucru nou; fie-care ar vrea să se înaintea altuia, că ce știe, fără să caute, că e bine, ori nu ceea ce ar voi să arate. Mai punem cătră acestea și seducerile, că scapă de sarcinile publice, numai „pocăiți“ să fie.

Ne mirăm și nu ne mirăm, dacă țeranii, — cari poate tot nu sunt în curat cu conceptele și înțelesul Stei Scripturi — se slobod în rătăcire, dar ne uimește obrăznicia, ori cum să-și zicem mai aspru, a unor oameni ce se dau de inteligenți, că se pun în fruntea rătăciților, după-cum o face aceasta și dl G. Simionca din Curticiu, care se zice că ar fi teolog (de Cernăuți).

Două lucruri sau momente de frunte ies la iveală: Conducătorii „pocăiților“, ori sunt înșelători și bârfitori de cele sfinte, fiind-că prin vorbiri ademenesc și înșală oameni și vatămă cele sfinte, ori sunt niște agenți secreți (ascunși), ca să ne descompună biserica și nația, cari înainte de asta erau atât de tari. Dacă se țin de cei dintâi, apoi singure autoritățile statului ar trebui să înceapă o goană contra lor, căci prin comunismul lor trec și peste socialism și se apropie de anarchism. Dacă sunt agenți, atunci autoritățile noastre trebuie să vegheze, să fie cu ochii deschiși și prin mijloacele, cari le stau la dispoziție, să facă toate ca să impedeze distrugerea, care e în lucrare. Să se înceapă încă până nu e târziu, căci mai pe urmă se va vedé, unde am ajuns, și ne vom căi. Nu e bine, ca oamenii să fie lăsați de capul lor, căci încă n'au ajuns până la acel grad de pricepere să știe face deosebire corectă între unele și altele. Pocăiții nu mai caută adevăratul înțeles al Stei Scripturi, ce țin morțiș la litera moartă, din care cauză sunt pătrunși

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.“

EXCURSIUNI.

(Valea Crișului alb. Munții apuseni).
Delunata, Dealul mare, Pustele Ungariei.
Seghedinul și încă ceva.

(Urmare și fine.)

II.

Nestempărat din fire și curios peste măsură, doriam să cunosc mai bine și viața câmpenească de pe pustele Ungariei, apoi să fac asemănare între ele.

Nu-i vorba, că și până acum făcusem, judecasem trafalul sărac dar îndestulat al muntenilor față de belșugul, dar nelindestulirea, celor dela câmpie. Cea săracă, dar bună, aceștia cu de toate, dar cu fire aproape rea. Însă atât unii, cât și alții erau din neamul meu și nu puteau să judece tocmai bine. De aceea, abia ajunseseam acasă și la câte-va zile am luat-o ată (adecă drept) până la Seghedin, să ved orașul și provincia, unde compatrioții Maghiari sunt ei de ei. Mai întâiu am străbătut câte-va sate nemțești, ca și mai bine să pot judeca asupra celor ce voiu esperia.

Trei zile am străbătut orașul și giurul lui și am văzut toate și am desnădejduit... Bogăție a dat Dumnezeu destulă, dar n'are cine o griji. Pământuri multe și bune, loc ușor de umblat, ca să porți negoț, fără-ca să ai lipsă al purta în desăgi și totuși oamenii s'au îmbrăcat în sărăcie și în golătate, sunt mai vestezi la față de cât mulți din muntenii noștri cari cunosc numai mătălaș și mămăliga. — Pe când a 3-a sau a 4-a zi — nu'mi aduc bine-aminte — mă plimbam pe la gara de lângă Tisa, un domn de o înfățișare aspră se apropie de mine și'mi zice:

— Stai, Domnule! Cum te cheamă și la care hotel locuiești?

Eu surprins de atare întrebare îi răspund, că n'are cu mine nici o treabă, dar înzădar, căci întrebarea de sus mi-se repetează și apoi la un semn mă ved încungiuat de polițiști. Adecă domnul ce stăruia să-l răspund era căpitanul poliției, care pe semne mă luase la ochi, fără să-l observ. Vâzând că n'am încătrău l-am spus numele, dar el cerea documente, cerea să mă legitimez, că eu sunt eu, ear' nu acela pe care-l căuta.

Nu mă puteam legitima, căci pasportul îmi e acasă. Atunci un ajutor al lui îi zice pe unghurește, că „ez az“ adecă eu sunt nu știu cine. Înzădar susțineam starea faptică, ei nu credeau, căci aveau la mână o telegramă,

în care era descrisă o persoană, și co-respunde întru toate mie. Mi se arunca în față, că eu aș fi un cassar dela o bancă din Panciova, care după ce a defraudat câteva miuțe de fl., a luat *tălpășita*.

În restimp se adunase mulțime mare la giurul mea și după ce au auzit pricina deținerii, mă huiduiau, colea ști, ca pe paste, aruncându-mi tot felul de vorbe, cari nu le meritam. Ca să scap de hulitori, m'au de-pus în carcerul poliției și acolo s'a continuat interogatoriul. Deși am protestat, că mă rețin pe nedreptul, n'a ajuns nimic, numai mi-s'a arătat depeșă, cere, cetindu-o, am rămas încremenit, căci descrierea personală era tocmai ca a mea. Îmi venia, să cred, că atari duhuri rele în cutare noapte m'au transpus la Panciova... și că nu sunt eu tot eu.

Punând mâna la buzunar, aflai biletul de tren dela calea ferată Arad-Cenad, pe care bilet era prinsă și posa și astfel mai puțin capacita pe asupritori. Totuși nu au voit să creadă, până ce nu mi-au cercat toate buzunarele, că doar vor afla miile dispărute. Dar de unde? că pungulița era silită, una că era proprietate dascălească, ear alta, că se deșertase prin Ardeal. Abia atunci au observat, că dar totuși al meu e dreptul și așa m'au slobozit. — Acum eu de cătră pădure, îi înfrunt, că astfel știu să întimpie pe omul care vine să le vază ora-

șul și apoi, pe aci-și-e drumul; nici că m'am mai uitat îndărăt până la sălaş, care-l aveam la un amic, care, după ce-și spusese întâmplarea, nu-și putea conțeni risul.

A doua zi, încă nici nu se vedea bine, când am părăsit orașul ce mă necinstise — de unde să știu eu, că mai târziu, alții aveau să sufere de o sută de ori mai greu decât mine! — mă pusei pe o trăsură, ca nu cumva să mai dau de pedeci pe tren și am luat o de-a lungul Murșului spre ținutul românesc, ajungând în Arad după o cale de 2 zile.

Acum mi-se dăduse ocaziune să cunosc și alte neamuri afară de cel românesc și să mă conving, că bietul Român — afară de câte-va sate — e aruncat pe coastele dealurilor și a munților, unde duce o viață grea, de tot grea și săracă, dar trăiește, așa cum s'a trezit din bătrâni, îndestulindu-se cu puțin, până când popoarele dela câmpie deși au pământ mănos; deși au venit destul, apoi în urma îmbuibării au ajuns ca să nu aibă — cei mai mulți — nici celea de lipsă pentru traiul vieții de toate zilele. Adecă, bine zice proverbul: „Nu-ți mult, să nu treacă, și puțin să nu se ajungă.“

M'a făcut să grăesc acestea domnul „Leandru“, cu notița d-sale din nr. 94 al „Trib. Poporului“ și să observ, că da, escur

ori — sincer ori numai prefăcuți, — de un fanatism de compătimit, mărit prin presupunerea că numai ei sunt adevărați servii ai lui Dumnezeu, ba că sunt alături de îngeri. Aceste presupuneri rătăcite și credința întunecată le tulbură mintea și-i face pe cei mai mulți — „cu idei fixe“ și apoi — nebuni de jumătate.

Dacă ar fi ei adevărați credincioși, n'ar ajunge la așa stare de plâns. Poate fiecare creștin să fie îndreptat sau poate așa dupăcum ne învață sfta maică biserica, fără să-și părăsească legea străbună. Încă nu este om care să poată adevări, că legea noastră ne învață să furăm, că legea noastră ne învață să furăm, să dușmănim și să poftim pe alții și altele, decât numai bine ne învață.

Așadar omul, care se abate încâtva dela calea cea adevărată, numai dacă voeste, se poate reîntoarce, fără-ca să-și părăsească neamul și legea.

Să ținem dar la sfânta noastră lege strămoșească, și să nu ne ducem de voe pe calea perirei.

P. V.

INTERNATUL DIN BEIUȘ.

Fiind timpul, când părinții se îngrijesc de asezarea copiilor la școli, pentru orientarea Onoratului public, dăm aci raportul dlui profesor Romul Ciorogariu asupra internatului din Beiuș.

Venerabile Consistor!

La onerifică însărcinare de sub Nr. 26/1900 am onoare a raporta, că în zilele 5, 6, 7, (17, 18, 19) Ianuarie 1900 am inspecționat internatul diecezan din Beiuș, unde am constatat următoarele:

1. Higiena internatului am aflat-o în condițiuni exemplare. Curățenia prefătindena, în muese, Jormitoare, culină, ambitori și closeturi de o potrivă. Museele și dormitoare ventilate, perfect corespunzătoare condițiunilor sanitare. Efectul acestei binefăcătoare igiene se și resglindează din înfățișarea vieșie a alumnilor.

2. Asemenea satisfăcător am aflat atât calitativ, cât și cantitativ menagiul, precum și serviciul intern; prânzitor spațios și ținut în curățenie; tot așa și masa. Sub Ș. și alătorez contractul dtto 14 Noembrie 1899, încheiat de reprezentantul internatului Dimitrie Negreanu cu antreprenorul de menagiu Kiss Sándor, din care apar condițiunile favorabile pentru internat, întru cât ar fi prompt executat. Opinez să se aprobe

pe acest an și la sfârșitul anului să de senatul internatului seamă despre executarea lui cu eventualele propuneri pentru viitor. În cât pentru contractul cu brutarul, observ, că nu e ratificat de reprezentantul nostru, în această chestie de formă, să facă Ven. Consistor dispozițiuni ulterioare; altfel până furnizați o bună și porțiunile suficiente pentru nutrire.

3. În chestiunea disciplinei, rectorul Nicolae Diamandi a purces cu toată rigorea, ca de la început să taie firul destrăbălărilor, la care atât de mult este expus un internat la începutul inactivității sale. Această rigoare a produs o selecțiune între alumi, anume între cei din clasele superioare, cei își prelungeau libertăți neadmise de disciplina unui internat. Trebuie să vădica momentul educativ în disciplina internatului, adică să ridice o capelă. Investită din dărnicia credincioșilor din Beiuș, în care se țin zilnic serviciile divine pentru susținerea viuă a sentimentului religios. Învățământul e controlat imediat de ducătorii învățării între grupe câte de 6 elevi și sub asistența celor doi profesori. Elevii sunt zilnic sacaliți din lecții și se poartă evitență despre fiecare elev, cu ce progrese merge la școală, inducându-se calculul în codifica fiecăruia, care rezultatele clasificățiunilor periodice în o parte principelă, purtând de rector. — Efectul acestei controle e deja evident, căci mulți dintre elevii veniți cu testimoniu slab, au obținut calcuți sup'iori la clasificățiunile trimestrale. Și aceste succese aduse la bun sfârșit cu clasificățiunile anuale ar fi cel mai puternic punct de atracțiune pentru acel internat, căci așa ar oferi el nu numai bună îngrijire trupească, ci și garanță pentru succesul în învățământ atât de mult simțit și de părinți și de internatitorii acestui internat. Nu pot omite a ridica aici și zelul, cu care încungiură și corectează zi de zi acest internat membrii senatului domnit: Dimitrie Negreanu, Paul Papp, Gavril Cozma și N. Popovici, cari prin conștiința lor prezentă îndulcesc copilul de internat. Teare acest a contribuiesc de tonul elevilor e viu, deschis și totodată plin de politețe.

4. În dezbateră specială a statutelor și regulilor de casă nu am putut intra, căci sunt ținute în termeni vagi, cari dau o latitudine de interpretări ulterioare, în vreme ce regularea afacerilor trebuie să se întempe cu o precizie juridică, care exclude ori-ce punct discordant în viitor. Așa, bunăoară, numai decât la început se vorbește de internat diecezan și de Consistor diecezan, sub a cărui jurisdicțiune stă internatul, fără a nami exores, care Consistor, cel din Arad ori cel din Oradea-

mare, de unde au urmat și până acum de mersuri bilaterale. Mai departe nu e defuit raportul de atințare al rectorului. Totdeauna catichetul trebuie să fie recomandat zice Ș. Cine îl instituie și cine îl plătește? Că dacă instituția prefectului cade în competența unui Consistor, care a catichetului în competența altui Consistor, ușor se poate naște un inconvenient păgubitor, ori pentru interesat, ori pentru catichet. Tot așa nu sunt defuite marginile dreptăților rectorului și raportul lui față de senat.

În această situație a trebuit să suzindem deliberea asupra statutelor și a regulamentului de casă, până când Ven. Consistor, respective Școlii diecezan nu va preciza puactele juridice ale raportărilor externe, care de altă parte se va face experiență în cadrul de astăzi, astfel, ca apoi pe aceste baze să se poată definitiv regăsi afacerile interne și externe ale internatului. Acest termen l'a fixat pe sfârșitul anului școlii, care până atunci se va aplica în mod provisor. În scopul de a face reviziunea acestor statute și a clarifica raporturile de drept mi s'au înțicute prin Ven. Sinod diecezan, astfel ca la vară să se poată definitiv stabili, procedând sub Ș. statutele și regulamentul, cu epiniunea să se acorde această aplicare provisoră.

5. Dar și până la definitiva regulare, am cuprius în protocolul alăturat sub 4. regulările, cari se impuă pentru corectitudinea administrațiunii, care nu e permis nici pe un moment să rămână laxă.

Intregirea senatului se impuă de interesul de a argeja la acel internat pe toți factorii, cari după pozițiunile lor pot promova interesele internatului. Așa s'a întregit cu fruntașii Teodor Eștie și subjudele Dr. I. Poyas și cu reprezentanții parohiei, precum și cu șeful tractului protoepesc, reclamans mai ales sesate din armă de legiunile asupării ale școlii și parohiei centrale. Opinez apropoarea înțicgii.

Al Venerabilului Consistor.

Romul Ciorogariu,
prof. teol. referent școlii.

Examene școlare.

Castelul mare.

O profundă emoțiune mi-a cuprius sufletul în momentul când mi-am propoș a ruga Onorata Redacțiune a foil noastre „Tribuna Poporală“ pentru publicarea unor rinduri referitoare la ținerea examenului de vară dela școala gr. or. rom. din Castelul mare, ținut la 14 Iulie v. a. c. sub președință Prea onoratului domn protopop și in-

pector școlii Gheorghe Sărb, și aceasta pentru-că mă simt prea debil și nu sunt în stare a da o înșură fidelă despre rezultatul strălucit al examenului, despre diligența învățătorului d'școale Liviu Dorca, despre iubirea necondiționată ce au manifestat-o parochienii în fața de iubitul lor paroch Adam Groza, au altcum și despre ținuta nouului șef tractului, care numai spre fala și bucuria tractului este venit în mijlocul nostru la Iabrea, care este caracteristica școlii tractului, l'a îndemnat ca într'o zi de sărbătoare să țină examenul, și aceasta pentru-că să poată ține de dimineață în biserică cuvântare poporală, care după aceea să se înțicase de fructele muncii și sudorii neobositului și zelosului învățător Liviu Dorca, ținându și în școala de o altcumă datoriță a sfântii copilașii la o de bună și feliore.

Mărturisesc, că nu pot găsi cuvintele adevărate pentru sămădăcirea și preamărirea sărbătorii. Bucurie pentru sosirea nouului șef, apoi dorul de a vedea mersul și progresul învățământului a îndemnat pe iubitorii culturii a alerga de prin prejur și a da un caracter mai însemnat școlii.

Au sosit o mulțime de oaspeți distinși cu fețele vesale și pline de bucurie, cu solemnitate a ținută la fețele lor, ca să asiste de dimineață la serviciul divin, care după amiază la ținerea examenului, între cari amintim pe Preaonorata Doamnă Sărbu, pe advocatul din Legji Dr. Prostean cu soția și cu fiul său jurist; I. Nicorescu, preot cu soția sa; doamna Petric Lugoj, domnișoara Juraton, notarul comunal cu sfinții săi și o mulțime de popor, ca la 60 înși Prea onoratul domn protopop de dimineață înșur de preotul Nicorescu din Jabec și de preotul local Adam Groza în cepe serviciul divin, care a decurs spre multămirea generală a parochienilor adunați cu mine cu mare la biserică.

La ținerea serviciului divin ține o cuvântare foarte instructivă întărind pe credincioși în erudiția strămoșească și îndemnându-i la fapte bune plăcute lui Dumnezeu și oamenilor.

Cuvântarea aceasta a fost foarte meritorie, pentru-că parochia este desbinată, care oamenii între sine învârbățiți. La masa ospitală a preotului local A. Groza, au luat parte toți oaspeții adunați.

La 3 oare după amiază protopreșbiterul, înșur de comisarii sei Constantin Pave, învățător în Bolnăș și Juraton învățător în Jabec, și de mulțimea oaspeților distinși, intră în sala de învățământ, unde este bineventat de o fetiță mică de 6 ani care l'a și pradat un buchet frumos de trandafiri. — Se începă apoi examenul cu

siunile fie de ori ce formă și în ori-ce loc făcute, au mare influință asupra omului, ba, de multe ori, pe nesimțite li schimbă și naturul, așa că oameni melancolici prin excursiuni s'au schimbat cu totul în altă natură.

Las'că de multe ori apoi o și pătești, după-cum am pățit-o și eu, dar' nu numai cu polițai din Seghedin, ci și cu înșepnații, cari la porunca unui solgăbiru m'au ținut la arest de casarmă o oră, și apoi pe virful unui deal o zi întreagă, fără a be și a mânca ceva.

De atunci am încetat cu excursiunile lungi, mărginindu-mă numai la d'acestea scurte, p'aci pe la noi, cari le facem cu deosebire la ruinele Șiriet, ce dominează o parte din „Șesul Ungariei“ și dealurile până cătră obârșia Crișului-Alb.

Mulțime de lucruri antice ne redeșteaptă vieța de glorie a trecutului de mult dispărut. Cugete fără sfârșit ții vin înainte despre vieța omenească, care pe deasupra, când ținărul compositor al operelor: „Resunet la Crișana“, „Moțul la drum“ și „Stefan și Dunărea“ își cântă așa cum numai d'nsul știe „Doina Ardealului“, apoi te face să te cutremuri de vieța aceasta, care trece așa de repede și lasă în urma ei toate roase și sfărmate. Eată un fragment, ce am putut lua pe apucate:

„Munților ce vă faliți,
Că din aur vi-s croiți,
Căci o vreme o să vie,
Când ții fi numai pustie!

Încă odată: la excursiunile numai de este timp, căci numai acest fel de înșurire ni a mai rămas

P. Vancu.

Poesii populare.

Mândra mie departe n'eat,
Nu gândi că te-am lăsat,
Că nu sunt fir de sâcară,
Ce eu iubesc să las eară,
Nici nu sunt fir de ovės,
Ce iubesc eară să lăs,
Dar eu sunt fir de bicău,
Ce iubesc vreau să și ieu,
Tu ești floare de bujor,
Eu nu te las până mor.

Nu-ți o ție, mândră, jale,
Cum te-am iubit eu de tare,
Dar scuma cam de-o lună,
Nici nu-mi mai zici o zi bună,

Nu știi mândra ce gândește,
Că cu mine nu vorbește,
Nu știi cine ce-l descântă,
Că pe mine nu m'ascultă,
Nu știi cine ce-o învață,
Că cu mine nu dă față.

Vai, mândruță, ce să fac,
Că de dorul țeu mai zac,
Vai, mândruță, ce gândești,
De nu vrei să mă iubești?
Te-o iubi dracu pe tine,
Până sunt feciori în lume,
Și-o iubi dracu'n băbău,
Să fi tot cu gând nebun

Adă-ți numai, mândră-aminte,
De ale mele cuvinte,
Când tu, mândră, că ziceai,
Că de mine grije n'ei,
Ori vrea măta ori nu vrea,
De mine nu te-l lăsa;
Și știi, mândră, ce-ai mai zis.
Când eu mine te ai lănit,
Păo sta frunza de spire,
Tu nu te-l lăsa de mine,

Dar acum vâd c'ai mințit,
Alt dăguț ții-ai căpărit,
Și pe mine m'ai urit
Alt drăguț ții-ai căpătat,
Și pe mine m'ai lăsat.

Vai, mândruță ce să fac,
Că de tine mi-e prea drag,
Ți-aș spus și mie rușine,
Că mi-i povesti la lume,
Mândruță, fii răbdătoare,
Ca pământul sub picioare,
Dacă Domnul v'ajuta,
Ni-se va mplini voia.

Știi tu, mândră, ce ții-am spus,
La cules la cucuruz,
Că eu ție de ris nu-'s,
Că mi-o vint minte deajuns,
Vorbește cu cine ții place,
Mie n'erez nu-mi mai face.

Măi badiță, măi tândală,
Ce-ai cotal la noi aseară?
Că ții a spus măicuța bine,
Că nu m'o da după tine.

Te: Ioan Buda, (Cherechiu).

Stadiul acesta este obiect de pre-
flecție al învățătorului; copiii instruiți bine
stăpânindu-l ca țigarii; m'a propus și despre
semnătatea vestimentelor și doarelor bise-
pocii, lucruri, deosebite a căror însemnătate
trebuie să fie toți copiii pătrunși. — Prin
aceasta dărușă plantează în inima copiilor
frica de Dumnezeu și pe viitor rămân con-
ștanți în credința creștinească moștenită
de la moși-strămoși.

Asemenea religiei au mers și cele-
brate obiecte toate. — La finea examenului
sunt felicitate gratulează pe protopopul nostru,
și alta pe poporeni, care modestă fiind zice:
„Sporul ar fi mic și neînsemnat, dar
cauzele împedecătoare sunt de comun
cunoștință”. — Sporul n'a fost mic și ne-
însemnat, ci, spre onoarea învățătorului L.
Dorca fie zis, a fost unul dintre examenele
cele mai eminente. — Preaonoratul domn
protopop a condus examenul cu tact și în-
țelepciune, ceea-ce îl face iubit și stimat
de toți tinerii. Treacă dl protopop
mulți ani spre binele și fericirea clerului
și a poporului submanat! — Treacă pă-
trilele Adam Groza, spre a fi sentinela ne-
adormită la păzirea credinței strămoșești
la comuna Coșteiu-mare.

Treacă neobositul și zelosul învăță-
tor Liviu Dorca, fida și garanța viitorului
nostru — mulți fericiți ani.

Amicul școlii.

Dela sate.

On. Redacțiune!

În numărul 28 din „Tribuna Poporu-
lui” sub pseudonimul „un plugar”, într'un
scrisor răutăcios, atentează la cinetea și re-
putația mea de învățător. În interesul ade-
vărului, vin și cu tot respectul cer, ca On. Re-
dacțiune să publice următorul meu răspuns:

Sunt învățător de 9 ani și mai bine.
În tot decursul acestui timp și până astăzi
nu căutat să mi împlinesc eu scumpătate
datorate, legate de postul meu, fără a
canta prin aceasta, după nici un fel de me-
rite sau laude. Văsc să zic, nu din speculă,
ci din adevărată dragoste m'am făcut în-
vățător.

N'am rvinit în trecut, nu rvinesc în
prezent și nu voi rveni nici în viitor la
nici un fel de laude. Am lucrat și lucrez în
deplină conștiință a responsabilității mele
față de nobila, dar greaua carieră ce mi am
aleasă.

Că am lucrat bine sau rău, mult sau
puțin, e treaba On. mele superiorități, de al-
tor atestat nici când nu-mi va fi rușina.

Eu sunt mulțumit, dacă în conștiința
mea mă simt liniștit, că am făcut și fac tot
ceea ce după mintea și modestele mele cu-
ștințe am aflat de bine a face, în intere-

sul școlii, la care cu drag m'am angajat și
prin aceasta în interesul mamei noastre bi-
serice și-a neamului iubit.

Și dacă membrul în comitetul nostru
parochial T. Sărb m'a laudat pentru resul-
tatul examenului la sfârșit de an, deși am
fost și sunt întotdeauna contra laudelor, pen-
tru că știu că foarte mult avem de a face,
ca în adevăr să le merităm, totuși, îl mul-
țumesc, pentru încurajare.

De ce pentru aceasta vre-o supărare?
Cât privește partea a doua a cores-
pondenței, unde se zice, că din pricina mea
comuna ar fi desbinată în partide, eu nu
știu; ceea-ce totuși știu e aceea, că unii
din inteligență au căsūt în niște păcate,
pentru cari păcate poporul nostru, nu eu,
li a cam dat peste degete, și acum sunt
pe pace.

Vezi dară, d-le „Un plugar”, și în punc-
tul acesta nu eu sunt vina, și, prin ur-
mare, păcatele altora nu le pune în conta
mea.

Atâta am aflat de bine a răspunde.
Cuvin. la 21 Iulie n. 1900.

Dimitrie Popoviciu,
tav. rom-ort.

Alegere de notar.

De sub Măgură, lângă Surducul-mic.

După ce înalta stăpânire ne-a înzes-
trat cu așa-zisele posturi de vice-notari, dl
fibirău al nostru, L. Schöuenfeld, în nemăr-
ginita sa bunătate pentru supușii sei, a sub-
stituit la notariatul Bujorului, lângă Făg t.,
de vice-notar pe jidaul Károly Illés, ear la
alegere a ținută la 4 Octomvre anul trecut
a voit cu ori ce preț să l obtrudă de vice-
notar definitiv, dar a sfecit-o, căci au că-
zut cu mare rușine.

Eram în nădejdea, că din 7 notari și
7 vice-notari, din care se compune pretura
Făgetului, cel puțin ne va candida pentru
notariatul nostru un recurent de Român, căci
avuse două recourse, dar, ce să vezi? În ziua
alegerii când l-a provocat pare-mi-se un preot
ca să ieie în considerațiune justele dorințe
ale alegătorilor, a zis pur și simplu, că ur-
rul și-a retras recursul, ear al doilea n'a
intrat la vreme; astfel în fața criticei po-
zițiuni am recurs la mijloace extreme; am
z'is: fie ori-cine, numai jidov nu! Zis și fă-
cut; candidatul fibirăului, jidovul, a căsūt.
E de notat că și trei preoți au votat cu din-
sul, le retac însă numele în speranță că se
vor căi.

Alesul însă, din motive nouă necunos-
cute (de după culise se vorbește a fi fost
cumpărat de actualul substitut cu prețul
lui luda — de 80 arginți) a abzia, ear jida-
ul substituit ca protegeat predilect al dl-ului
fibirău, lucră acum cu aparat mare, spre a
reuși la alegerea ce se va ține Sămbătă în
4 August — zi fatală pentru noi sabhatul ji-
dovesc — și după toate semnele îl va succe-
de,

căci dl fibirău oricărui recurent îl pune în
vedere că e de prisos, pagubă de hârtie stri-
cată, căci substitutul de acum are mare
popularitate, îl intimidă pe toți, și ast-
fel ne vom trezi, că la alegerea aceasta va
eși în fața alegătorilor numai cu candidatul său
din neamul lui Israel.

Estă făimoasa eră poreclită a droptu-
lui și a dreptății.

Spre a avé o iconă adevărată despre
bunel și nobilele însușiri ale jidovului, las
să urmeze câteva fapte.

Abia a pus piciorul în cancelaria noas-
tră și fapta dintâi i-a fost, că pentru lega-
lisarea unor subscrieri a tras dela niște
amărți economi din Bucoveț vre o 4—5 fl;
pentru care delict a fost tras în cercetare
disciplinară și pedepsit cu 15 fl.

Un econom din satul nostru a dat
în județul comunal pe mai mulți debitori;
a plătit taxa pentru timbre vice-notarului
actual, acesta n'a lipit timbrele pe protocol
și a fost pedepsit de un amplotat dela di-
recțiunea financiară.

Din o altă comună fiind recerut no-
tariatul din Bojar de magistratul Lugo-
jului să incasseze niște mic pretensiuni
de 30—40 cr., el a incassat câte 1 fl 60—80;
fără să fi deportat banii. Când incassează
restanță de ori-ce solu de contribuție mai în-
tâiu își incassează execuțiunea de 5 cr. după
florin; d. e. un contribuent a datorat 10 fl; a
incassat dela el execuțiune 50 cr., ear din pre-
tensiune 1 fl; astfel a mai rămas 9 fl. când
a mers a doua oară spre incassare a luat 45
cr. în execuțiune, un fel de socoată ce nu-
mai fiit lui Israel o pricep.

Un alt cas. Învățătorul pensionat din
Bujor I. Constantinovici avea o pretensiune
de 10 fl. la un econom din loc; după sen-
tința adusă de chiar jidanul nostru în cali-
tate de judecător, economul avea a plăti
numitului învățător pretensiunea sa în restimp
de 8 zile, care neputându-și achita datoria
sa la timpul fixat, i-s'a făcut execuțiune
tot prin jidanașul nostru; s'au zălogit caii
și trăsura, computându-și diurna de 2 fl.
pentru câțiva pași făcuți până la locuință,
ear' după zălogire a citat pe debitor la sine
în ascuns și îndrumându-l să facă recurs
contra execuțiunii, fiindcă obiectele zălogite
n'ar forma posesiunea sa, ci a nurorei sale,
pentru care recurs a jupuit dela bietul de-
bitor încă 4 fl., cu toate că creditorul îl
ertase din pretensiunea sa 5 fl., având a plăti
numai 5 fl.; treaba a ajuns la județul re-
gesc care la locul său a aflat de bine a pune
capăt unei astfel de speculațiuni, condam-
nând pe debitor a plăti numitului învățător
întreaga lui competență de 10 fl., prin ur-
mare în loc de 5 fl. a plătit 16 fl. cu tim-
brele și timpul perdut pe la județ.

Nu greșesc când zic, că substitutul

nostru a incassat în execuțiune de-o 100 de
ori mai mult decât bunul și pres onestul
nostru A. Lucaciu în restimp de 30 ani.

Te cuprind fiori reci, când auzi zilnic
vătându se amărțitul popor despre sumele
fabuloase, ce le incassează ca taxă de exe-
cuții, pe cari, de va fi ales, le vom culege și
le vom plasa într'un memorandum, spre a le
substerne înaltului ministru.

Dar' și până atunci atragem înalta
atențiune a Magnif. Sale dlui vice-comite din
Lugoj, ca să îndrume pe dl fibirău să nu ne
omoară cu atâta dragoste sugerându-ne în
cercul nostru „un trage pelea” de vice-
notar, ci să ne candideze unul cu tragere
de inimă pentru asupritul și îndureratul po-
por.

Sunt moștan în notariatul Bujorului
și de vre-o 20 de ani neîntrerupt represen-
tant ales, dar mărturisesc fără a roși că de
vre-o 40 ani din câți slujbași s'au perondat
la cancelaria notarială, păreche jidovașului
nu așii; avem de notar un ungar neaoș nă-
scut și crescut între Români dl Alex. Luca-
ciu, dar de banătate și onestitate prover-
bială, pot să zic că în 30 ani n'a asuprit
pe nimeni, din contră i-a ajutat cu cuvên-
tul și fapta; dar jidovașul încuibat de-un an
a răspândit faimă și teroare în cercul nostru;
când se întâmplă vre un bucluc între oa-
mei, îndată auzi: „te dau la dl vice-notar”;
în graiul poporului nu mai așii alta decât
vice-notar, de notar nu se mai pomenește.

Deci cătră voi, stimați alegători apelez,
păziți-vă de aluatul jidovesc, stați la pândă
și departe de alvâcul cel gras ce vi-s'a
promis, nu vă duceți în ispită, ci formați
o falangă unită și tare și alegeți pe ori-
care, dar sub nici un preț pe jidanul, căci
mare și binecuvântată va fi răpata voastră;
dar votând cu jidanașul, blăstămul poporu-
lui vă va însoți până în negrul mormânt.
Așa să ne ajute Dzeu să fie.

Despre alegere va urma un raport
amănunțit. Cine dintre alegători a fost ven-
zător de neamul și sângele său, se va da
soborului.

Un econom și reprezentant.

De-ale „pocăiților”.

(Urmare și fine.)

Preotul nostru chiar puțin s'a intere-
sat de atacarea pocăiților în Seleuș; îl-a
dat curs liber. Au văzut și oamenii cari vin
și propăgă cuvântul „pocăit”, — că nu li-s'a
dat nici cea mai mică atențiune.

Dar' totuși a fost intrabat de Deliman
Nicolae, că ce zice d-sa: bună e legea
aceea? — Totodată și-s'a exprimat dorința,
că ar voi soția lui să întrebe ceva, ne-

Pagini din istoria României

de
G. COȘBUC.
1876—1878.

VII.

Smârdanul și Vidinul.

XIII.

(Continuare din Nr. 113)

Aceasta a fost cea din urmă luptă a
pedestrimit noastre.

Toată oștirea turcească din Capita-
noveca a fugit peste noapte în Vidin, așa
ca împregiurul Vidinului nu mai era acum
de loc oștiri turcești. Românii au intrat a
doua zi în Capitanoveca așezându-și oastea
până în Dunăre.

Bătăia de la Smârdan în cele două
zile — 12 și 13 Ianuarie 1878 — a fost cea
mai crâncenă și mai iute dintre câte le-au
purtat Românii în răboiul întreg.

Când a fost s'arătăm vitejia noastră,
dorobanții au trecut prin sloi de ghiță și
prin apă până în piept, pe gerul Bobotezei
și prin ploaia de gloanțe turcești. Și cu
poșini am bătut pe mulți. În câte va cea-

suri am bătut trei redute apărate de tunuri
și am pus mâna și pe tunuri și pe apără-
torii redutelor.

La Plevna am fost viteji, ziceau Rușii,
fiindcă îi știam pe ei lângă noi și, vorba
ceea, fricosul când se știe lângă voinic se
duce și el înainte. Toată lumea a văzut,
că nu era cu scaun vorba Rușilor, și că
noi am mers la moarte cu inima întreagă
cu cârpită cu îndemnuri rusești.

La Smârdan n'a fost nici picior de
Rus. Ce era să mai zică rău-voitorii noștri?

De acea bătaia de la Smârdan e cea
mai vrednică dintre luptele noastre, și de
ea ne facem noi mai multă fală.

În luptele purtate într'aceste două zile
noi am avut peste patru sute de morți, și
la vr'o șapte sute răniți. Din'tre ofiieri patru
au perit și șapte au fost răniți.

Pe cele trei regimente, cari s'au luptat
la Smârdan, Joi și Vineri — al patrulea și
al șeselea de linie, și al dorobanților din
Rimnic și Brăila — le-a decorat Domnitorul
cu „Steaua României”, dând multe medalii
oștenilor, cari au făcut vitejii într'această
strălucită luptă.

Vineri și Sămbătă s'au adunat toate
oștirile noastre, înglotindu se în giurul Vidi-
nului și au început să-l bată cu tunurile.

Și l-au bătut neconștient o săptămână, din'tro
sută de guri de foc.

Vidinul a suferit mult. Obuzurile noastre
au aprins multe case din oraș, multe ma-
gazi de ale locuitorilor. Vaetele orășenilor
s'auziau până în tabăra noastră. Locuitorii
bulgari fugiau din oraș și spuneau, că
locuitorii Vidinului sunt cuprinși de groază
și că meru cer lui Izet-pașa să deschidă
porțile cetății și să curme împotrivirea.

Turcii răspundeau cu tunurile, se
vede că își cruțau ghiulelele, hotărâți fiind să
se împotrivească vreme îndelungată.

Vineri, la 20 Ianuarie, Românii au în-
cetat focul, ear colonelul nostru Fălcoianu
a mers în Vidin și a vorbit cu Izet-pașa,
spunându i că împotrivirea cetății e fără de
folos, că Românii au să facă ruina cetatea
și s'o aprindă, și că de-aceea ar fi mai bine
dacă Izet s'ar inchina.

Izet însă a răspuns întocmai ca Osman
din Plevna. A spus, că el vede bine, că
sufere cetatea și orașul; că locuitorii
îl tot roagă să se inchine, dar el nu poate
face acel lucru, căci se gândește întâiu
de toate la datoria sa de oștean și la
onoarea armatei.

Vineri seara, în urma răspunsului lui
Izet, Românii au început focul din nou și

au bătut și Sămbătă și Duminecă până la
ameazi.

Duminecă l-au încetat cu totul. Sosise
știrea din partea Domnitorului, că Rușii au
făcut pace cu Turcii și că a încetat dușmă-
nia.

Această știre a fost trimisă și lui
Izet pașa în Vidin, din partea noastră. Izet
știa de pace. n'avea însă nici o poruncă
din partea Sultanului, ce să facă.

Porunca Sultanului a venit abia peste
trei săptămâni. El spunea lui Izet să iasă
din cetate cu toate oștile sale, să deschidă
porțile cetății și să inchine orașul.

XIV.

Intr'o Duminecă la amezii toată oștirea
lui Izet a eșit din Vidin. Ea a defilat pe
dinaintea generalilor noștri și a plecat, cu
tot onorul cuvenit unei oștiri, la Nazir-
Mahala. După trei ceasuri a intrat oastea
noastră, defilând și ea pe dinaintea generalilor
turci și fiind primită cu toate onorurile
ostășești din partea Turcilor.

Oștirile s'au purtat pretinsește una cu
alta. Noi am dat tot ajutorul cu puțință
Turcilor, să aibă hrană și să călătorească
unde voesc, nesupărați, ear Turcii ni-au
găzduit în oraș pe ofiierii noștri și ni-au
primit oastea cu bună-voință.

vind și ea să primească legea „pocăiților”. S'a dus preotul la ei, a început să vorbească cu ea să nu 'și lase legea, dar' ei nici nu-l lăsară să termine vorba, ci numai decât s'au jăluit că au slăbit cu totul de când s'au dat „pocăiții”. Tot cu această ocazie a povestit preotului, că ea s'a rugat lui Dumnezeu, ca în vis să 'i arate, care lege e mai bună: a noastră, ori a „pocăiților”? Și peste noapte ea a avut un vis, din care s'a convins, că legea noastră e cea bună și primită la Dumnezeu.

După povestirea visului a zis, că nu se pocăiește, ci va trimite pe bărbatul său Duminecă la biserică, ca să nu-l numească oamenii „pocăit”.

Al doilea cas de minune l'a povestit o femeie din partea Cighirelului, venind dela morminți, soacra lui Ioan Lasc, că și el a voit să se pocăiască, cu un vecin al său.

Cei-ce au voit să se pocăiască din comuna noastră, mai mult din punct de vedere religios o fac, fiind oamenii în credința, că numai așa se pot mântui de păcate, pentru-că legea veche, precum zic ei, nu oprește sudalma, lucrarea în Dumineci și sărbători, minciuna, furatul, jurământul strîmb, beutul de răchie și fumatul. Toate acestea ei tin, că poruncile dumnezeiești și bisericesti nu le opresc, ci făcându-le oamenii zilnic, ei ar voi prin pocăință a le stîrpi dintre ei. Oamenii mai ales din parohia Seleușului, cari voiau a se pocăi, sunt la număr: 4 maijoreni și 3 minoreni, toți sunt oameni de omenie și creștini buni, — dar' nu află destul de aspră legea veche.

„Pocăiții” îndată le pun în mână „cartea de rugăciuni” și „noul și vechiul testament”.

Școală de repetiție nu există în Seleuș și Cighirel; învățătorul dela școala a doua este la noi de zece ani, teolog absolut, cu opt clase gimnaziale, dar' sporiu nu face.

Nimenia nu se îngrijește de creșterea religioasă a copiilor. N'au în mijlocul lor biserică. Au avut din vechime până la anul 1872, — la acel an s'au mutat toate, afară de școală, într'o parte a comunei. Școala este comunală; preotul locuiește la marginea parohiei, dar' și școala s'a fost mutat din mijlocul lor la anul 1858, și ei au rămas fără școală până la anul 1878, când s'a reînființat earășii.

Inteligența toată, afară de preotul nostru, toți sunt în contra intereselor noastre seleușene; toți frunțașii au eșit afară din comitet, și s'au ales alții, cari nu corespund.

Turcii au eșit din Vidin fără arme. Noi am găsit în cetate 140 de tunuri, peste trei sute de mii de ghiulele și de obuzuri, șapte mii de butoaie cu iarbă de tun și zece mii ocale de iarbă de pușcă. Turcii lui Izet aveau destulă muniție, ca să se împotrivescă multă vreme. Mai ales pedestrima: ea ni-a lăsat în Vidin peste douăsprezece milioane de cartușe.

Oastea noastră a fost primită de preoții bulgari în haine de sărbători împărătești și cu icoană pe brațe. Clopotele tuturor bisericilor începură să cânte, vestind creștinilor ziua mântuirii lor de jugul turcesc. Guvernorul cetății fu numit generalul Cerchez, care a chemat numai decât pe Bulgarii mai de frunte din oraș și a numit dintre ei pe primar și pe toate autoritățile civile.

Generalii noștri au mers cu toții la biserică; preoții bulgari au făcut sfânta slujbă, pomenind numele Domnitorului Carol al României, ca mântuitor al orașului Vidin și al creștinilor bulgari. Pe unul dintre turnurile de apărare ale cetății s'a ridicat steagul treicolor și ca semn de biruință s'a tras de trei ori cu tunul.

Astfel, în puternica și nebiruita cetate a Vidinului, în care de la clădirea ei până acum n'a putut să intre nici o oaste dușmană, în cetatea cea înspăimîntătoare au

Notarul în anul acesta, în a doua zi de Rusali, după amiază la 5 ore a adurat fân cu argații sei, de pe teritoriul numit „Elisabeta”, din fața bisericii, spre scandalizarea oamenilor. Văzându-se astfel de fapte, nu mă mir, că oamenii voiesc a se „pocăi”, ci mă mir, că nu se fac Turci, ca să scape de șicanele nemeritate din partea notarului.

Se mai asupresc bieții oameni și în cele religioase. În anul acesta răi suat năpăstuiți cu înnoirea obligațiilor. Apoi au mai făcut de batjocură, că la constituirea corporațiilor bisericesti și sinodul parohial, ținut pentru socoți, s'au publicat numele datorășilor bisericesti.

În trecut crâncinii primiau banii pentru clopote, propori și altele. Acum însă acestea se predau la cititor. Notarul nostru îngăduie și chiar îndeamnă, ca oamenii să fie despoiați. Poporul a edificat biserică, clopote și a provăzută-o cu toate recuzitele din banii sei proprii; dar' de soarta și de binele poporului seleușean, — zău, de tot puțin din cei chemați se interesează. Este dar' de neapărată trebuință, ca relele, ce bătute între credincioșii din Seleuș, — să înceteze odată, pentru-ca primejdia să nu se mai mărească.

Un seleușean.

Comoara de aur.

— Poveste higienică și de scăparea vieții, scrise pe înțelesul și pentru folosul tîranului român. —

De

Iulia Bugnariu Săluțanul.

Motto: Sănătatea până la un punct este în mînile noastre.

(C. Șt. S.)

Baraboii sau cartofii.

(Continuare.)

Valoarea nutritivă a cartofilor (baraboilor) nu este așa mare ca a bucatelor.

Măncările de cartofi prea dese sunt stricacioase, mai ales pentru copii.

Să ne reținem de-a mânca cartofi degerați sau stricați, pentru-că acștia adeseori ne cauzează morhuri. Atari cartofi îi putem cunoaște de pe culoarea întunecată și de pe mirosul rău. Asemenea nesănătoși sunt și baraboii încolțiți, pentru-că colții dela aceștia numiți „solanum” conțin o bună cîtățime de otrăvă.

Cartofii își perd foarte puțin din prețul lor nutritiv, dacă îi ferbem sau frigem cu coajă cu tot.

Într'acum ostile Românilor. Vidinul a mai fost bătut odată de Români, acum patru sute de ani, de vitejii oșteni ai lui Mihai Viteazul. Dar strămoșii noștri n'au avut noroc să intre în cetate. Acest noroc a fost ursit strănepoților lui Mihai!

Domnitorul a trimis oastei de la Vidin un ordin de zi, în care zicea între altele:

„Cu sufletul înduioșat de gloria voastră, la care de astă-dată, silit fiind de trebile și de grijile țării, am privit de departe. Eu am urmărit voiniceștii voștri pași. Dară voi știți, că inima Mea era mîndră și liniștită, căci Domnul vostru fusese cu voi la Plevna și văzuse cine sunteți și ce puteți.

„Nevoile grele, sîngeroasele jertfe ce trebuiați să mai îngăduiți pentru patrie, au fost răsplătite cu fala ce-ați avut de a intra cu onoare ostășească în cetatea pe care ați împreunat-o cu vitejie. Vulturul românesc, care 'și-a desfășurat aripile la Grivița, își odihnește acum sborul pe feciorelnicele ziduri ale Vidinului. Țara, împreună cu Mine, vă mulțumește; ea în viitor, ca și în trecut, după credința în Dumnezeu își pune credința în voi, ostașii. — Carol”.

(Sfîrșit.)

Cartofii îi putem păstra în pivniță sau în groapă scutită de ger.

Legumele și poamele.

Legumele le mîncăm sau ca furtură, sau ca salată. Astfel sunt: napii, calarabote, șparga, carfiolul, loboda, curechiul, salata de grădină, crastaveții, cari de sine au puțină valoare nutritivă; pentru aceea le folosim numai pregătite cu carne, unsoare, grosior etc.

Poamele, avînd suc dulce și aromatic, sunt gustoase și au influență recreatoare.

Poamele este ertat să le mîncăm numai în stare coaptă, pentru-că poamele necoapte ne pot cauza morhuri interne. În vreme de coleră nu este bine să mîncăm poame.

Să ne ferim de a mânca poame putrede și stricate, căci acestea ne primejdiesc sănătatea.

Poamele le putem păstra la loc închis și uscat, dar nu prea cald, nici prea rece. În scopul păstrării poamelor, oamenii s'au mai deprins a-le ferbe, a-le pune în zămă de zahar, sau a-le usca. Zăma de poame uscate și ferțe cu apă, înlocuiește de multe ori apa nesănătoasă și tulbură.

Bureții.

Sunt bureți buni de mîncat și bureți răi sau veninoși.

Bureții peste tot se mistuiesc cu anevoie; pentru aceea să nu mîncăm mulți bureți, mai ales bureții unsuroși nu.

Astfel de bureți, pe cari nu-i cunoaștem și nu știm că-să sănătoși ori ba, să nu mîncăm. Semnele, de pe cari se cunosc bureții, sunt: 1. Culoarea străvezie, mai ales dacă sunt împetrișiți cu puncte ori pete. 2. Mirosul neplăcut. 3. Schimbarea repede a culorii — după culegere. 4. Gustul neplăcut și întepător. Aceste semne însă nu sunt destul de sigure, pentru-că și cele mai bune soiuri de bureți pot fi adeseori stricacioși, cu deosebire dacă nu sunt proaspeți, ci stătuți, băloși, găunoși, viermenoși. Câte odată unul și același soi de bureți, într'un ținut e bun, într'alt ținut însă stricacios. De aceea, să fim cu băgare de seamă la culegerea și întrebuințarea bureților, și să nu mîncăm decât numai astfel de bureți, cari sunt proaspeți și cari, din vremuri îndepărtate, s'au găsit ca buni de mîncat. Bine este, ca înainte de a-i fierbe, să-i spălăm totdeauna bine, și să 'i lășăm să steie barem o oră în oțet.

Condimentele.

Condimentele le adăugem la nutremente, pentru ca acelea să fie mai gustoase și mai ușoare de mistuit.

Cel mai însemnat condiment e sarea de culină. După aceasta urmează: piperul, paprica (ardeiul), scorțișoara, mușcata, săcăreaua, șafraunul, vanilia și muștarul. Toate au putere iritătoare și înfîntătoare, din care cauză însă trebuie să le întrebuințăm cu cumpăt.

Condimentele trebuie să le ținem în vase bine închise, pentru-ca să nu 'și peardă puterea.

Condimentele, mai ales piperul, ardeiul, și șafraunul, le găsim falsificate foarte adeseori.

(Va urma.)

PARTEA ECONOMICA

Agricultura.

(Cum să arăm? mai adînc ori mai ușor? de ce bine e un fel, de ce altul?)

Suntem la capătul secerișului și mulți economi ară deja de ogor, alții se pregătesc a ieși la ogorit. De aceea credem de folos să zicem câte-va cuvinte asupra aratului. Multora le vor fi cunoscute cele-ce vom spune, dar' tot multora nu, căci pe multe locuri

se fac de plugarii noștri mari gropi la arat. Vom stărui azi în decembrie asupra arăturilor mai adînci.

Prin arături adînci s'ar pot dobîndi negreșit roade mult mai belșugate. Lucrul e ușor de priceput, pentru-că cu chipul acesta pămîntul așa numit „mort”, adică din afunzime scos la suprafață, se îmbunătățește și el prin lucrarea aerului, căldurii gerului și umezelei; ear pămîntul cel bun de asupra, ajungînd la rădăcinile zime, unde răsbat cele mai multe rădăcini ale plantelor, le hrănește acestea cu îmbelșugare. Și mai seamă plantele cu rădăcini lungi puternice se pot întinde și rănd după plac, aflînd nutremente din gînd în sinul mai adînc al pămîntului. Altă urmare bună a aratului adînc este, că apa se trage cu înlesnire afunzime și plantele nu suferă de prea multă umezeală în timpuri ploioase, și nici chiar seceta îndelungă nu le poate face prea mult rău.

Aratul la adîncime se face mare folos în ajunul iernii, asernea și la toate locurile, cari pămîntul o afunzime însemnată au un pămînt humos, gras, dar' n'au fost cultivate îndeajuns.

Pentru ogor, pentru plantele săpat, s. p., cucuruzul, napii, ș. a. ară mai afund, ca pentru spicoase.

Dacă însă paturile mai dinjale pămîntului sunt compuse din pământ cleios sau din petriș, ară afund dintr'odată ar fi stricacios, pentru-că prin scoaterea acestora la suprafață, pătura roditoare ar deveni mai sîracă, în loc să se îmbunătățească.

Cînd cu gunoarea pămîntului cînd spurgea țelina sau miriștea, pătura de asemenea nu se face adîncă pentru-că gunoii, miriștea și rădăcinile plantelor putrezesc mai ușor, fiind acoperite cu mai puțin pămînt și aflîndu-se astfel de-adreptul în contact cu aerul.

Aratul mai afund al locurilor, cari pîn'aci au avut numai o patură de fire de pămînt mai bun la suprafață, nu se face de-odată, ci treptat. Astfel, după-ce în acest an am arat mai adînc ca de obicei, a doua oară tură mai adîncă să nu urmeze pe cel puțin 2—3 ani, ca în acest timp pămîntul mort, scormonit acum în tîiu, prin lucrare, amestecare și înnoire să aibă timp a se îmbunătăți deplin. Și chiar și atunci plugarii nu se lase mai afund decît cu 2—3 cm., ca astfel pe încetul să ajungă la pătura roditoare dorită.

Arăturile adînci se fac dela 18—24 cm., cele de rînd de 18 cm., cele numai pe deasupra de 10 cm. adînc.

Lățimea brazdei se borice după afunzimea arăturii: la arături mai puțin afunde brazdele au să fie mai înguste, la cele mai afunde brazdele au să fie mai late.

Tare prîncioasă e arătura de arat sau în curmezis; de aceea, de se poate, una din arăturile, ce se dau unui loc în același an, de pînă dacă arăm odată acuma ori mai toamnă de ogor și odată în primăvară, sau măcar la mai mulți ani, din arături să fie de-a curmezisul. Cu chipul acesta nu rămân de loc greșii spinării, pămîntul se mîrunțește amestecă mai bine, buruienile smulg și nimicesc, ear' roadele sunt mai bogate.

(„Bunul Econom”). Plugarii.

† IOAN MOGA.

— Discurs funebru rostit de dl. Alexandru Ciura, stud. fil. —

„Că s'au petrecut ca fumul zilele mele“...

În mijlocul seninului de vară, și la freacă pământului, la șoaptele păsărilor... toată lumea visa de viață și de veselie, singur eu... eu care nu mai sunt între voi visam de durere și de moarte.

Am suferit așa de multe... și aveam să sufer așa de multe de aci înainte, încât nu mai aveam puteri să îndur loviturile — și când toată lumea își cerea cu poezia „O moarte, mai așteaptă“, singur eu, cu inima și mintea întunecată ceream „Vino, moarte!“

Și a venit moartea — și nu mi-a părut rău să las în urma mea tinerețe, viitor; era prea amar paharul ce l'am gustat, ca să fi avut voie să-l golesc.

Viața a scris undeva: pentru oamenii săraci firea ar fi trebuit să le dea o natură mai nesimțitoare, mai din topor, încât să poată suferi toată umilirea și tot amarul ce soartea rezerva cu atât dârnicie oamenilor săraci și simțitori. Am fost sărac și am fost simțitor — și am suferit prea mult în proporție cu anii mei tineri.

Cam astfel ne-ar cuvânta decedatul în domnul Ioan Moga stud. în drept, dacă moartea nelindurătoare i-ar permite să-și mai deschidă gura spre cel din urmă bun rămas.

Născut în Dobra la 1875, anii școlii l'a petrecut în gimnaziul din Sibiu, unde de mic a avut ocazia a pricepe modul acela vitreg, în care străinii ne tratează chiar și pe băncile școlii.

Deputând examenul de maturitate în 1896 — în același an își pierd și pe tatăl său. Pierderea aceasta, deodată cu pășirea lui în lume a fost un al doilea examen de maturitate. Un examen al durerii, în care cel fără părinți învață; cât de mult au să sufere orfanii în lume, cât de mult a avut să sufere cu deosebire decesatul în Domnul, care a rămas așa mic și spriginul familiei rămase în urma răposatului său părinte.

Și câte lipsuri, câte neajunsuri sunt în viața de universitar — numai acela poate să le știe, care a petrecut însuși la universitate avisat așa zicând la puzerile proprii. A fost ajutat și cu un stipendiu de 2000 din partea Consistorului din Blaj, dar senatul universitar din Cluj s'a îngrijit în două rânduri, ca acest mic ajutor să nu i-se mai dea. Îndeosebi e cunoscută tuturor deama ținută a răposatului în Domnul în afacerea Iancu, pentru care a fost eliminat de la universitatea din Cluj și pentru care i-s'a detras a doua oară ajutorul de stipendiu ce avea.

A susținut cu fruntea deschisă pe-deapsa deși aceasta pedapăși îl nimicia, îi ținea drumul spre viitor, punându-l și mai multe pedeci în calea lui — atât de obositoare și până acum.

Și cine ar putea să pătrundă în adâncul unei inimi desparate, cine poate spune, cât amar și câtă durere încapă în o biestă inimă omenească?

Paharul suferințelor era umplut — a trebuit să se reverse.

Și când stăm pentru cea din urmă dată în fața osemintelor decedatului care nouă tinerilor din Munți ne-a fost prieten și coleg pe băncile gimnaziului și ale universității, ne împlinim o tristă datorință, când îi dăm acestea că cea din urmă cinste.

Regretăm din adâncul inimi pierderea ta atât de timpuriu din mijlocul nostru, exemplul nostru prieten. — Toate visurile,

toate gândurile împreună visate s'au risipit. Ne va rămâne amintirea ta — și pentru neamul întreg va rămâne onoarea și fala unui martir pentru o cauză sfântă și dreaptă.

Rud-niilor — îndeosebi aceluia, care l'au ajutat — le mulțumește pentru toate și îi roagă de iertare pentru supărarea ce le-a cauzat, nu el era de vină, ci soartea fără milă, împregiurările care i-au pus în mână arma omoritoare.

Noutăți

Arad, 4 August 1900.

Avis! Rugăm pe toți abonenții foii noastre, cari sunt în restanță ori nu și-au reînnoit abonamentul, să grăbească a-și achita datoria. În caz contrar li-se va întrerupe trimiterea pe mai departe a ziarului.

Administrația.

Patriarhul Brancovici se duce. Semi-oficiosul „Kel. Èrt.“ scrie, că cu finea anului curent patriarhul sârbesc Brancovici de la Carlovci e hotărât să părăsească înaltul post de cap al bisericii sârbe și să se retragă cu totul în viața privată. Celor din jurul său patriarhul li-a spus, că i-s'a urit de campania ce de ani de zile se continuă consecvent în contra lui.

Pregătiri pentru adunarea generală a Asociației. — Dintre scrisoare primită din Banat, aflăm că directorul despărțământului Caransebeș a convocat la Băile Herculane o întrunire pe ziua de 29 Iulie a. c., compusă dintre persoanele mai marcante de pe teritoriul acestui despărțământ. Scopul a fost să se aleagă și să se constituie un comitet aranjator pentru festivitățile împreună cu adunarea generală a „Asociației“, care în anul acesta se va ține la Băile Herculane. La apelul făcut s'au prezentat vre-o cincizeci de persoane. Protopopul Andreiu Ghidiu a deschis întrunirea, care s'a constituit alegându-și de preșident pe venerabilul protopop din Orșova Mihail Popoviciu. S'a ales apoi un comitet aranjator compus din 64 de persoane. Acest comitet s'a împărțit în mai multe secțiuni. Biroul e compus astfel: președinte venerabilul Mihail Popoviciu, vicepreședinți Elie Curescu și Dr. G. Vuia, notari Dr. P. Barbu, Dr. P. Ionescu, profesor Dr. C. Dure pe tot în Mehadia și Traian Hențu învățător în Orșova. Prot. Andrei Ghidiu a comunicat tot ce s'a făcut până acum pentru ținerea adunării la Băile Herculane. A citit scrisoarea comitetului central din Sibiu, unde se anunță, că între alți artiști și a oferit concursul său și dl. G. Dima cu o parte a reușitului de cântări din Broșov. Cu toate acestea, la stăruința unor domni „logojeni“, s'a decis: să se angajeze pentru concert corul d-lui Vidu din Lugoj, care va primi toată întreținerea și speșele de călătorie; ear corul d-lui Dima va pute să coopereze pe lângă cel logojenesc, dacă va veni pe cheltueala proprie fără nici un fel de rebonificare. Fain „decis“. Însă ce să faci, dacă patriotismul local îți vrea coada și în ale artei, și preferă un cor, care nu numai că s'a mai produs odată, la adunarea din Lugoj, dar la toată întâmplarea e ceva inferior în asemănare cu corul d-lui Dima. E de regretat.

Manevrele în Bihor. Èrt, Vineri (3 August) regimentul nostru de infanterie din loc a plecat la manevrele de 4 săptămâni. Toți soldații, afară de cei cari rămân acasă pentru serviciu în garnisoană, dimineața până în zori au eșit pe piața de paradă a cetății echipați ca de războiu, de unde, după rugăciune și luarea steagului, pe la 3 ore dimineața și-au luat bun rămas de la „Festung“ pe timp de patru săptămâni. E grea calea de aici până la Beiuș, mai ales că bietul soldat poartă pe spate și solduri 35 kilograme, neconsiderând greutatea marșului și a lipsurilor multe. Pe când al noștri pleacă, în locul lor vin alții. Ai noștri Români se duc și ne vin alții străini. În 6 August va sosi în garnisoana din loc regimentul Nr. 101 din Ciaba, având să plece apoi și ei la manevre. Aici vor sta 2 zile, de unde vor pleca spre Beiuș.

„Vatră părăsită“, este titlul celei mai noi nuvele de dl. Ioan Slavici apărute în editura institutului grafic „Minerva“ din București.

Este de prisos a face elogii maestrului prozei române, ne vom face însă datoria dând publicului nostru cititor o dare de seamă asupra acestei perle din literatura română, într'un viitor foileton.

O comună românească nedreptățită. Foile maghiare de azi aduc știrea despre o răscoală a poporului din comuna Rășcuța (lângă Baia de Criș), și spun, că pricina este, că: erariul, prin pădurarul său din Brad, vrea să despartă pădurea erarială de acolo de pădurea comunei. La ordin mai înalt, pădurarul a și plecat cu mai mulți muncitori să statorească hotarul între păduri. Locuitorii comunei însă — spune raportul foilor maghiare — au eșit în calea celor care se săpt și au împiedecat săvârșirea lucrărilor plănuite. Au fost aduși însă dela Deva 25 gendarmi, cari s'au pus între autorități și popor și astfel lucrul s'a săvârșit sub paza subțelilor. Amărăciunea în popor este atât de mare — încheie știrea foilor ungurești, — că e teamă de o răscoală cu urmări grele în mijlocul poporului cătrănit.

Neavând informațiuni directe, înregistram deocamdată știrea fără comentariu.

Prietenului „Ascanio“. Prietenul meu „Ascanio“ face politică și literatură. Ba — de ce să n'o spunem? — carma politicii noastre naționale azi dînsul o poartă și o succește cu multă bravură! Și prietenul meu „Ascanio“ scrie mult și multe. Nu voi însă ca să mă ocup cu binele sau răul ce isvorește din pana sa; voiesc numai să constat, că prietenul „Ascanio“, ca toți oamenii, nu e scutit nici dînsul de greșeli, în ceea-ce face și scrie. Greșelile se iartă, dar de cele mai multe ori ele pot deveni fatale pentru om...

Șoșul „Ascanio“, făcând raport în N-rul 140 al „Tribunei“, despre concertul dat cu prilegiul adunării „Fondului de teatru român“ la Abrud, se simte îndemnat a da tenorului V. Popoviciu lecție străjuică, și între altele l'avertisează, că „ar lucra mai caminte, dacă s'ar mulțami cu mai puține debuturi și ar rival pe viitor după mai mult... studiu“. — Cînd aceste frase, eșite din pana prietenului „Ascanio“ — care pe lângă politician și literat, mai e și... student — involuntar mi-a venit aminte proverbul ala cu: „Gura păcatosului...“ Și pentru ca ferit să fie prietenul „Ascanio“ pe viitor de nesocotințe, eu și îndrăznii a-i da sfatul binevoitor, ca să și i-o odată răgaz și să se privească în oglindă și poate va băga de seamă o bărnă mare în ochii sei, și apoi va da mai încet și dînsul cu debutele sale politice și și va vedea de — studiu... Un prieten al lui.

Nouă carte didactică. Tocmai acum a apărut în tipografia „Tribunei Poporului“: „Geografia comitatului Arad“ pentru clasa III. a școlii populare, scrisă de Damaschin Medre, învățător. — Manual aprobat din partea Ven. Consistor aradan și ilustrat cu mai multe figuri și hărți geografice.

Deși manualul se extinde peste 9 coale în format 4° mare, cu tipar (litere nou) ales și frumos aranjat, prețul unui exemplar e numai 35 cr. — Noua carte didactică e singura de acest fel pentru școlile noastre populare și va face serviciu mare tuturor învățătorilor români, fără osebire de confesiune.

Afaceri școlare. Consistorul gr. cr. român din Arad a publicat următoarele concursuri: cu termen de 12/25 August a. c. — 1. Pentru catedra de economie și științele naturale, la institutul ped. teol. din Arad. — 2. Pentru catedra de profesora la institutul de fete cu internat. — 3. Un stipendiu de 800 coroane la facultatea din Cernăuț. — 4. Cinci stipendii a 400 coroane din fundațiunea „Elena Birta-Gliba“. — 5. Doritorii de a intra în institutul ped. teol. să și înainteze petițiunile tot până în 12/25 August. — 6. Înscrierile la școala de fete cu internat se fac în 1—4 Septembrie st. n. — 7. Pentru internatul din Beiuș se cerea un perfect apt de a instrui în limba germană, cu dotație de 600 coroane și proviziune.

Sânt-Ilie. „Sânt-Ilie are numai o mână și un picior“... După ce S. Ilie, în căruță de foc cu patru cai albi, s'a înălțat la ceriu, Dumnezeu i-a dat în stăpânire norii ceriului și frânele conducerii aceluia, purându-l în mână fulgerul ca bici. Tiner, vesel, sprintea și, ca tiner, nestăpnic, văzându se stăpân peste împărăția norilor, a început a alerga în toate părțile, lovind într'una caii cu biciul, alergând cu căruța și făcând șgomot asurzitor. Dumnezeu de mai multe ori la făcut atent; dar el nu prea lua în seamă ceea ce i spunea Dumnezeu; nu din răsfăț, ci uita și nu și aducea aminte totdeauna. Dumnezeu la și amenințat; dar inima tineră... Odată, alergând în fuga cea mai mare, așa a pocnit cu biciul, că și Dumnezeu sfântul s'a spăriat. Dumnezeu s'a mâniat, cu atât mai virtuos, că în alergarea sa trecând pe dinaintea lui Dumnezeu, cu carimbul osiei a lovit un picior al sfântului scaun așa, că era p'aci să se răstoarne. Pentru prea marea-i îndrăzneală, Dumnezeu l'a pedepsit cu aceea, că i-a luat puterea dintr'o mână și un picior. De atunci S. Ilie nu mai aleargă prin nori așa repede, deși nu face șgomot așa mare, nici nu pocnește din bici așa puternic, fiindcă numai într'un picior se poate impropti și între mână ținând și frânele și biciul — se teme să uu căză... din căruță.

G. Bodnariu.

Petreceri de vară se vor ținea la 12 August în Mocin, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XV. al „Asociației“; în Hida, cu ocaziunea întăii adunări a despărțământului „Asociației“; și în Avrig.

— În 29 Iulie st. n. s'a ținut o petrecere de vară, care a succedat splendid. Au luat parte la petrecere chiar și din cele mai mari depărțări, dela Cluj, Bistrița, Turda, etc.

Petrecerea a durat până în zorile zilei. Toaletele domnișoarelor au fost impunătoare — durere că frumosul costum național a fost puțin reprezentat. Ar fi de dorit ca frumoasele „câmpie“ să pue mai mult pond pe frumosul port românesc. În pauză s'au ridicat mai multe toast, toată venerabilul protopop Solomon, Patricean jurist; G. Simu, preot; și Bodan Inv. în Bistrița. Venitul curat a fost cam de 240 coroane, destinată pentru școala din M. Ludos.

Laudă deci li se cuvine bravilor aranjatori pentru osteneala, precum și participanților pentru spriginire. „Bogdanel“.

Mulțumită publică. Poporeanul nostru din Curtici Petru Bulboacă a Ghichi îndemnat de dragostea adevărat creștinească, ce o are pentru legea strămoșilor săi, a dăruit a-ftei bisericii de aici un rând de odăjdii negre (pentru morți) în preț de cor. 50 50 bani. Pentru această faptă deamă de laudă exprim și pe această cale harnicul nostru creștin cea mai sinceră mulțumită. Dumnezeu bunul să i răsplătească. — Curtici, la 13/26 Iulie 1900 Procopiu Givulescu pa, roch gr. ort. rom.

Mulțumită publică. Sunteți cu deosebită stimă rugați a publica următoarele: Din incidentul trecerii la cele eterne a neuitatului, bunului și iubitelui meu tată a parochului Nicolae Brinzeu, primind dela cunoscuții, amicii, și rudeni pentru aceasta pierdere ireparabilă — scrisori de condolență și-mângăiere și fiindu ne imposibil a mulțami în special flecăruia, îi rugăm ca pe aceasta cale să primească mulțumite noastre pentru dragostea și interesul arătat. Bozoviciu, la 27 Iulie 1900.

Ioan Brinzeu, preot român și familia.

Glume.

Un Țigan având doi crețari se duse cu ei în prăvălia unui jidan, și ceru o pipă. Jidanul îi dete. Țiganul însă ceru și un camiş, dar fără bani. Jidanul nu vru să-i deie. Țiganul atunci se răstește:

— De nu-mi dai camiş vei vedea ce voi face!

Jidanul de frieș îi dete un camiş. Și după ce-l dete, îl întrebă:

— De nu-ți dedeam camişul ce făceai?

— Eram silit să-mi fac unul de trestie!

T. Voicau, Pustiniș.

Posta redacției.

Lelu. De ce întârziezi așa mult?

Zott. Primit, merci.

Editor: Aurel Popovici-Bacleanu.
Red. respons: Ioan Russu Sîrbianu.

3262.
1900.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Victoria“ takarékos és hitelintézet végrehajthatónak Hank György és társai végrehajtást szenvedők elleni 320 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő Kurtics községében fekvő a kurticsi 18. sz. tlvben A. I. 7. sor 20. hrsz. al. foglalt ingatlanságra az árverést 836 kornában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi szeptember hó 3-ik napján délelőtti 10 órakor Kurtics község-házában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1900. évi június hó 20. napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Zubor, kir. tsvzéki bíró.

472 1—1

2483 szám.
1900 tlvvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbíró mint tlvvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Victoria“ takarékos és hitelintézet aradi cég végrehajthatónak Rácz Ignácz pankotai lakos végrehajtást szenvedő elleni 282 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a viszarverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. tsvzék a borosjenői kir. járásbíró területén fekvő és a Sz. csigereél községi 5. számú tlvben A. I. 885. 1335. 1532 és 2024. hrzi számú ingatlan 1442 koronában megállapított kikiáltási árban az 1900. évi szeptember hó 3-ik napján délelőtti 10 órakor Sz. Csigereél község-házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni u. m.:

1.) Ha a kikiáltási áron felül ígérlet nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól eladatni nem fog, hanem ezen esetben az utóajánlatot tevő fog vevőnek tekintetni

2.) Arverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 144 korona és 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszter rend. 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történi előleges elhelyezésével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. A vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapásában az 1881. december 6-án 39425. I. M. sz. a. kelt rendeletében előírt módon a butyini kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bíróság a bánatpénzt az utolsó részletbe fogja beszámítani. Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság telekkönyvi hatóságánál és Sz. Csigereél, Moroda és Sikula községek előjáróságainál megtekinthetők.

Borosjenői kir. bíróság tlvvi hatóság, 1900. május hó 11-én.

474 1—1

Bittó, kir. járásbíró.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **Comptabil-Cassar** la „Comoara“ Asociațiune de consum în Sasca-montană prin acesta să scrie concurs cu un salariu anual de 1000 Coroane (500 fl.) care salariu cu timpul se va mări treptat.

Postul este de ocupat cu 1. Noemvrie 1900. st. n.

Rugările împreună cu documentele necesare, sunt a se trimite, până la 1 Octomvrie 1900. Dlui Iustin Chirilla în Szászabánya.

Sasca-montană la 1. August 1900.

471 1—2

Direcțiune.

Se caută un învățăcel

pentru prăvălia de Coloniale a Domnului **Daniel Radivoevits în Bozovici,** care se primește imediat, sub condițiuni favorabile.

472 1—3

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

423 17—51

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de orice fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminări fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Terontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile **imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.**

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipiez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provoacă-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși iam împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de **4% 4½ și 5%** pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 453 11—11

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fânt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală.